

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2013

Kateřina Vejdová

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
KATEDRA ÚČETNICTVÍ A FINANČÍ

Studijní program: 6208 B Ekonomika a management
Studijní obor: Účetnictví a finanční řízení podniku

**ANALÝZA FONDŮ PODNIKU - KOMPLEXNÍ
POHLED (PRÁVNÍ, DAŇOVÉ A ÚČETNÍ
HLEDISKO)**

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Jaroslav Svoboda, Ph.D.

Autor:
Kateřina Vejdová

2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kateřina VEJDOVÁ**
Osobní číslo: **E09086**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Účetnictví a finanční řízení podniku**
Název tématu: **Analýza fondů - komplexní pohled (právní, daňové a účetní hledisko)**
Zadávací katedra: **Katedra účetnictví a financí**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl:

V teoretické části popsat druhy fondů, které podnik zakládá - a to dle legislativy ČR a IAS/IFRS. Zaměřit se na skladbu a účtování fondů. V praktické části aplikovat uvedená teoretická východiska u vybraného podnikatelského subjektu.

Rámcová osnova:

1. Fondy - vymezení, legislativa:
  - podle české legislativy
  - podle IAS/IFRS
2. Definice fondů - fondy ze zisku, kapitálové fondy.
3. Účetní operace v oblasti fondů.
4. Daňový pohled na fondy.
5. Aplikace uvedených teoretických východisek u vybraného podnikatelského subjektu.
6. Syntéza výsledků, návrhy a opatření.

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy: 40 - 50 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

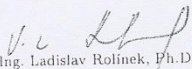
1. Březinová, H., Munzar, V.: Účetnictví I. Praha: Institut Svazu účetních, a. s., 2008. ISBN 80-86617-35-1
2. Děrgel, M.: Podvojný účetnictví: kapitálové účty: bilanční rovnice, vlastní kapitál, základní kapitál, splacení vkladu, emisní ážio, ostatní kapitálové fondy, fondy ze zisku, výsledek hospodaření. Český Těšín: Poradce, 2005. Poradce extra : příloha měsíčníku Poradce.
3. Dvořáková, D.: Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů. Brno: Computer Press, a. s., 2009. ISBN 978-80-251-1950-1
4. Krupová, L.: Mezinárodní standardy účetního výkaznictví. Praha: Vox, a. s., 2008. ISBN 978-80-863-2476-0
5. Marek, P.: Studijní průvodce financemi podniku. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-49-1
6. Ryneš, P.: Podvojný účetnictví a účetní závěrka. Olomouc: ANAG, 2010. ISBN 978-80-7263-580-1

Obchodní zákoník č. 513/1991 Sb., ve znění novel
Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění novel
Vyhláška č. 500/2000 Sb., ve znění novel
České účetní standardy pro podnikatele

Odborná periodika: Účetnictví, Účetnictví v praxi, Daně a účetnictví

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jaroslav Svoboda, Ph.D.
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání bakalářské práce: 1. března 2011
Termín odevzdání bakalářské práce: 15. dubna 2012

doc. Ing. Ladislav Rolínek, Ph.D.
děkan

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA (1)
Studentská 13
370 05 České Budějovice

doc. Ing. Milan Jilák, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2011

P r o h l á š e n í

P r o h l a š u j i,

že svoji bakalářskou práci na téma Analýza fondů podniku - komplexní pohled (právní, daňové a účetní hledisko) jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě, elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

Dvorce, 27. dubna 2013

.....

Kateřina Vejdová

P o d ě k o v á n í

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Jaroslavu Svobodovi, Ph.D. za jeho cenné rady a odborné vedení při zpracování bakalářské práce.

Zároveň děkuji vedení společnosti Zemědělské služby Dynín, a.s. za poskytnutí potřebných informací a finanční ředitelce Janě Korbelové za její ochotu a vstřícnost.

Obsah

1	Úvod	3
2	Úvod do teorie fondů podniku	5
2.1	Mezinárodní členění - IFRS.....	6
3	Kapitálové fondy	8
3.1	Emisní ážio - 412	9
3.2	Ostatní kapitálové fondy - 413	10
3.3	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků - 414	11
3.4	Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách společností - 418	12
4	Fondy ze zisku	14
4.1	Zákonné fondy	15
4.1.1	Rezervní fond - 421	15
4.1.2	Nedělitelný fond - 422	17
4.2	Dobrovolné fondy	18
4.2.1	Statutární fondy - 423	18
4.2.2	Ostatní fondy - 427	19
5	Daňové pohledy na použití fondu	24
5.1	Daňové řešení vybraných nepeněžních a peněžních plnění u zaměstnavatele 25	
6	Cíl a metodika práce.....	29
6.1	Cíl práce.....	29
6.2	Metodika práce	29
6.3	Pracovní hypotézy	31
7	Charakteristika vybraného podniku	32
7.1	Úvodní slovo.....	32
7.2	Základní charakteristika společnosti.....	32
7.3	Organizační struktura podniku	32
7.4	System zpracování informací	33
7.5	Vnitropodniková směrnice.....	33
8	Analýza fondů podniku	35

8.1	Oceňovací rozdíly z přecenění majetku.....	35
8.2	Rezervní fond.....	39
8.3	Sociální fond.....	41
8.4	Účtová směrnice	47
8.5	Ovlivnění výkazu cash-flow fondy podniku.....	47
8.6	Vybrané ukazatele finanční analýzy	49
9	Syntéza výsledků, návrhy a opatření	53
10	Závěr	57
11	Summary	59
12	Seznam literatury:	60
	Seznam tabulek a schémat	62
	Seznam příloh.....	63

1 Úvod

Název této bakalářské práce je Analýza fondů podniku (právní, daňové a účetní hledisko). Důvodem pro výběr tohoto tématu byl především zájem více se zaměřit na problematiku fondů podniku. Hlavním cílem práce je zjistit, v jaké výši a zda-li vůbec podniky v dnešní době vytváří dobrovolné fondy, a jak tyto fondy ovlivňují podnik a zaměstnance.

Pro praktickou ukázkou byla zvolena firma, která se do dnešní podoby akciové společnosti zrodila ze zemědělského družstva. Zemědělství má v naší zemi dlouholetou tradici a tento podnik má vysoký základní kapitál a vytvořeny fondy ze zisku. Většina podniků jako tento, má počátky ve 20. století. V době vzniku těchto společností byla většina společností tohoto typu státními podniky a založení sociálního fondu, nejčastěji FKSP, měly dány zákonem. Při přechodu do soukromého vlastnictví zůstala ve stanovách zakotvena tvorba tohoto fondu, ačkoliv čerpání je dnes už velmi omezené. Firmy prostřednictvím těchto fondů poskytují různé benefity svým zaměstnancům.

Kromě tohoto fondu firma vlastní podíly v jiných zemědělských společnostech a bylo možno prostřednictvím tohoto ukázat nejenom fondy ze zisku, ale i na problematiku kapitálových fondů.

Hlavním cílem této bakalářské práce je znázornit způsob účtování fondů podniku. Aby mohl být tento cíl splněn, musely být vytvořeny i další sekundární cíle:

- klasifikovat fondy podniku
- zaměřit se na právní úpravu fondů
- zobrazení fondů podniku v účetnictví
- zjistit spojitost fondů a daní

Při klasifikaci fondů podniku bude velmi důležité stanovit, zda se jedná o kapitálové fondy nebo fondy tvořené ze zisku. V teoretické části bylo využito především právní úpravy této problematiky, tedy zákonů, vyhlášek a účetních

standardů, ve kterých je toto téma řešené. Z hlediska účetnictví fondy spadají do vlastního kapitálu a v práci je naznačeno účtování. Poslední bod bude zaměřen na daňovou problematiku, ve které hrají velkou roli zákonné limity, které upravují čerpání ze sociálního fondu.

Před vypracováním bakalářské práce bylo zapotřebí předcházejícího studia odborné literatury. Teoretické poznatky jsou zaznamenány v literární rešerši. Tyto poznatky byly následně využity v praktické části.

2 Úvod do teorie fondů podniku

Pasiva se skládají z vlastních a cizích zdrojů. Pro účely mé práce se dále budu zaměřovat jen na vlastní pasiva. Vlastní pasiva tvoří - základní kapitál, kapitálové fondy, fondy ze zisku, zisk běžného období a zisk minulých let.

Základní kapitál

Základní kapitál se účtuje ve prospěch účtu 411 a na tomto účtu jsou všechny vklady společníků. Základní kapitály společností a družstev jsou upraveny v obchodním zákoníku. Základní kapitál je souhrn všech peněžních prostředků a nepeněžních vkladů, které byly vloženy do podniku a zapsány do obchodního rejstříku a jsou v české měně. S účtem 411 se účtuje v případech vzniku společnosti a při zvýšení nebo snížení základního kapitálu. (Březinová, Munzar, 2008)

Tento a jiné fondy jsou v české legislativě upraveny několika zákony. Mezi hlavní patří zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, zákon č. 77/1997 Sb., o státním podniku. Dále je čerpání fondů a jejich dopad na daně upraveno v Zákonu č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů a dále zákonem č. 262/2006 Sb., zákoníkem práce. Právní úprava je provázaná celou bakalářskou prací, zákony a vyhlášky jsou vždy u jednotlivých fondů.

Fondy

Fondy zaujímají v účetnictví významnou položku vlastního kapitálu účetní jednotky. V souladu s platnou právní úpravou je nelze tvořit na vrub nákladů či výnosů.

Členění fondů z hlediska zdrojů jejich tvorby:

- fondy kapitálové
- fondy ze zisku

Z hlediska úpravy založení:

- zákonné
- dobrovolné

2.1 Mezinárodní členění - IFRS

V rámci mezinárodních standardů IFRS je celý vlastní kapitál včetně fondů rozprostřen napříč několika standardy, ale samostatný standard jim věnován není. Oproti ostatním oblastem je toto téma upraveno jen okrajově z důvodu vazby na zákony obchodního práva, které jsou v jednotlivých zemích odlišné.

Pro přehlednost je zde rozčlenění celého vlastního kapitálu dle IFRS.

a) části vlastního kapitálu, které nejsou určeny k výplatě dividend či k rozdělení provedenému jiným způsobem:

- kapitál tvořený vklady (základní kapitál, emisní ážio)
- části vlastního kapitálu, které vznikají z „nevýsádkového“ přecenění aktiv (fondy z přecenění)
- ostatní části vlastního kapitálu, které nejsou tvořeny z kumulovaných zisků (ostatní kapitálové fondy)
- kumulované výdělků vyhrazené pro určitý účel (fondy tvořené ze zisku - rezervní fond)

b) část vlastního kapitálu, kterou lze uvolnit k výplatě dividend; ta představuje účelově nerozdělený zisk.

Toto členění lze ukázat na příkladu České republiky. Účetní jednotky by měly v souladu s Mezinárodními standardy IFRS zveřejnit odděleně následující skupiny vlastního kapitálu:

- základní kapitál
- kapitálové fondy (emisní ážio, ostatní kapitálové fondy, fondy z přecenění), které se nedají použít na výplatu dividend
- rezervní fond tvořený ze zisku na základě požadavků v Obchodním zákoníku (povinné příděly ze zisku do rezervního fondu na úhradu ztráty; povinná tvorba rezervního fondu ve výši vlastních akcií - tuto část lze zrušit jedině v případě, kdy účetní jednotka pozbude vlastní akcie, nebo sníží vlastní kapitál)

- fondy tvořené ze zisku na základě stanov (statutární fondy) lze použít jedině k vymezeným účelům, které by měla účetní jednotka zveřejnit. Zrušení těchto fondů (a jejich zpětné uvolnění do nerozděleného zisku) vyžaduje změnu stanov.
- fondy tvořené ze zisku na základě rozhodnutí valné hromady lze rovněž použít pouze k vymezeným účelům, které by měla účetní jednotka zveřejnit. Zrušení těchto fondů může být provedeno na základě rozhodnutí valné hromady.

Pokud by mohlo vést čerpání fondu (v souladu s účelem jeho tvorby) ke snížení bilanční sumy, je třeba pečlivě zvážit (v souladu s definicí závazku uvedenou v Koncepčním rámci), zda již v okamžiku rozdělování zisku a rozhodnutí o jeho použití nevzniká podniku spíše závazek než fond vykazovaný v rámci vlastního kapitálu. (Dvořáková, 2009)

3 Kapitálové fondy

Kapitálové fondy se vytváří z externích zdrojů, nikoliv z účetního zisku, jako je tomu u fondů ze zisku.

Jednotlivé složky kapitálového fondu:

- emisní ážio
- ostatní kapitálové fondy
- oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků
- oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách (ÚČETNÍ PORADCE, 2009)

Kapitálové fondy slouží k zachycení takových účetních operací, které vnášejí do firmy jistou formu kapitálu, ale nenašly k sobě jiné vhodné účetně souvztažné protějšky. Tím, že se v jejich prospěch účtují určité hodnoty, zvyšuje se celkový vlastní kapitál společnosti, přitom však, a to je klíčové, se nezvyšuje její základní kapitál. Kapitálové fondy se mohou zvyšovat i dary a dotacemi na kapitálové dovybavení. V případě družstev také členskými podíly na družstevní bytovou výstavbu a ze státního příspěvku. Ukazatel obsahuje i zůstatek oceňovacích rozdílů z přecenění majetku v případě investičních společností a investičních fondů. (Děrgel, 2006)

3.1 Emisní ážio - 412

Emisní ážio znamená podíl uznaných vkladů, které nespádají do základního kapitálu společnosti. V účetnictví se zachycuje v účtové skupině 41-Základní kapitál a kapitálové fondy. Emisní ážio se nejčastěji používá při zvyšování základního kapitálu, než při vzniku společnosti, i když tento postup není vyloučený. Realizací emisního ážia se zvyšuje vlastní kapitál společnosti. V některých případech se jedná o velmi značné částky vzhledem k tomu, že v prosperujících akciových společnostech může být podstatný rozdíl mezi jmenovitou a kursovní cenou akcií při jejich úpisu. Výši emisního ážia ovlivňuje řada faktorů, např. politický vývoj v zemi, závislost na nabídce a poptávce po akciích, perspektivnost výroby apod.

Emisní ážio společně se základním kapitálem tvoří specifickou část vlastního kapitálu akciové společnosti, která představuje celkovou částku, kterou akcionáři do společnosti vložili, resp. do ní investovali. Zmíněná část vlastního kapitálu akciové společnosti se zpravidla nazývá investovaným (vloženým) kapitálem. Pro výpočet dividend akcionářů je rozhodující pouze podíl na základním kapitálu. Neurčí-li stanovy něco jiného, vzniká právo na výplatu dividend vázících se k akciím vydaným na zvýšení základní kapitálu až z čistého zisku dosaženého v roce, kdy došlo ke zvýšení.(Děrgel, 2006)

Podle § 163a obchodního zákoníku je emisní ážio rozdíl mezi vyšším emisním kursem akcií a jejich jmenovitou hodnotou. Emisní kurz akcií nesmí být nižší než její jmenovitá hodnota. V případě, že částka placená na splacení emisního kursu akcií je nižší než emisní kurs, započte se nejprve plnění na emisní ážio. Jestliže jsou akcie vydávány zaměstnancům, kde povinnost splacení akcií může být v nižší částce než je emisní kurz akcií, rozdíl musí uhradit společnost z vlastních zdrojů. Pomocí emisního ážia se stávající akcionáři brání snížení vlastního kapitálu připadajícího na jednu akcii a noví akcionáři si připlácejí za přístup k fondům a nerozděleným ziskům minulých let.

Ukázka účtování:

Účetní případ	MD	D
Vznik při zvýšení základního kapitálu - emisní ážio	353	412
Použití emisního ážia - na zvýšení základního kapitálu - do doby zápisu do obchodního rejstříku	412	419
Použití emisního ážia - úhrada ztráty minulých let	412	429

Zdroj: Účetní poradce, 2009

3.2 Ostatní kapitálové fondy - 413

Ostatní kapitálové fondy patří na stranu pasiv na účet 413. Na tento účet se účtují ostatní vklady do vlastního kapitálu společnosti z externích zdrojů, a to jak peněžní, tak nepeněžní. Tyto vklady ovšem nezvyšují základní kapitál. Do tohoto fondu se zařadí dary, jako například vklad pozemku přijatý darem, u družstev rovněž členské podíly na družstevní bytovou výstavbu a státní příspěvek. Analytické účty se vedou podle jednotlivých kapitálových fondů s odděleným sledováním darů, členských podílů a státního příspěvku.

O tomto fondu je zmíněno v Českých účetních standardech pro podnikatele 018, Českých účetních standardech pro podnikatele 012, § 123 odst. 2 a 178 odst. 6 obchodního zákoníku.

Ukázka účtování:

Účetní případ	MD	D
Tvorba ostatních kapitálových fondů z přijatých darů	01x	413
Tvorba ostatních kapitálových fondů z členských příspěvků na družstevní bytovou výstavbu u bytových družstev	221,315	413
Tvorba ostatních kapitálových fondů ze státního příspěvku na družstevní bytovou výstavbu u bytových družstev	346	413
Příplatek společníků do vlastního kapitálu podle obchodního zákoníku	355	413

Použití ostatních kapitálových fondů tvořených v bytových družstvech z členských příspěvků na družstevní bytovou výstavbu	413	021
Použití ostatních kapitálových fondů na úhradu vzniklé ztráty	413	431,429
Vrácení příplatku společníků podle obchodního zákoníku	413	365
Nalezení např. pozemku	021	413

Zdroj: Účetní poradce, 2009

3.3 Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků - 414

Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků jsou další součástí vlastního kapitálu. V rozvaze patří na straně pasiv do položky Kapitálové fondy. Tento účet představuje rozdíly vzniklé ze změny reálných hodnot ostatních cenných papírů, změny v ocenění CP a podílů oceňovaných podílem na vlastním kapitálu (ekvivalenci) ovládané a řízené osoby nebo osoby pod podstatným vlivem. (Ryneš, 2011)

„Rozdíl z přecenění na reálnou hodnotu, který zvyšuje či snižuje dosavadní ocenění určitého aktiva, vyplývá ze samotné držby aktiva, nikoliv z jeho prodeje, při němž se teprve může tento rozdíl realizovat jako skutečně dosažený zisk či ztráta. Proto o takovém typu fondů hovoříme jako o fondech vytvořených z nerealizovaného zisku či ztráty.“ (KOVANICOVÁ, 2006)

Na účtu 414 se účtuje podle Českého účetního standardu pro podnikatele č. 008 Operace s cennými papíry a podíly a podle Českého účetního standardu pro podnikatele č. 009 Deriváty.

Oceňovací rozdíly ze závazků

Jedná se o změny reálné hodnoty derivátů zajišťujících očekávané peněžní toky. Derivát se považuje za zajišťovací pouze tehdy, pokud splňuje následující podmínky: na počátku zajištění je zajišťovací vztah zdokumentován, zajištění je efektivní a efektivita je spolehlivě měřitelná a průběžně je ji možné posoudit. Rozhodnutí o způsobu účtování souvisí se strategií řízení finančních rizik.

Ukázka účtovní:

Účetní případ	MD	D
Změna reálné hodnoty realizovatelných majetkových cenných papírů a dalších vymezených cenných papírů - zvýšení reálné hodnoty	061,062, 063	414
Přesuny ze skupiny majetkových účastí - zúčtování oceňovacího rozdílu	414	061, 062
Přesuny do skupiny majetkových účastí - zúčtování oceňovacího rozdílu	061, 062	414
Zúčtování rozdílů při ocenění majetkových účastí protihodnotou (ekvivalenci)	061, 062	414
Zúčtování rozdílů při ocenění majetkových účastí protihodnotou (ekvivalenci)	414	061,062
Změna reálné hodnoty realizovatelných majetkových cenných papírů a dalších vymezených cenných papírů - snížení reálné hodnoty	414	063
Změna reálné hodnoty u derivátů zajišťující peněžní toky	414	373, 376, 377
	373, 376, 377	414
Trvalé znehodnocení realizovatelných cenných papírů oceňovaných reálnou hodnotou	564	414
Přepočet kurzu podílu v zahraničí	06x	414

Zdroj: Účetní poradce, 2009

3.4 Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách společností - 418

§ 14a Vyhlášky 500/2002 Sb. říká, že položka "A.II.4 Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách společností" obsahuje oceňovací rozdíly při uplatnění reálné

hodnoty při přeměně účetní jednotky. V zahajovací rozvaze nástupnické účetní jednotky může být tato položka nebo její část rozdělena na jednotlivé složky vlastního kapitálu v souladu se zvláštními právními předpisy a s příslušným projektem přeměny. Pokud se v souladu s ustanovením o metodách přeměn při přeshraniční fúzi vykazuje v zahajovací rozvaze nástupnické společnosti celková hodnota položky Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách společností před rozdělením, uvede se odděleně, u položky Oceňovací rozdíly z přecenění při přeměnách společností, například ve zvláštním sloupci označeném "Celková hodnota rozdílů při přeměně". Účetní jednotka doloží provedené rozvahové operace, které ovlivnily zahajovací rozvahu, průkazným účetním záznamem.

Dne 1. července 2008 vstoupil v platnost zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, který upravuje čtyři způsoby přeměn. Tyto způsoby jsou fúze, rozdělení, převod jmění na společníka a změna právní formy. Na účtu 414 - Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků se účtuje podle Českého účetního standardu pro podnikatele č. 011 Operace s podnikem.

Ukázka účtování:

Účetní případ	MD	D
Rozdíly mezi účetními cenami a oceněním reálnými hodnotami u zanikajících účetních jednotek při přeměnách	01x,02x	418
	418	01x,02x

Zdroj: Účetní poradce, 2009

4 Fondy ze zisku

„Rozdělení zisku nebo úhradu ztráty schvaluje v akciové společnosti a ve společnosti s ručením omezeným valná hromada, v družstvu členská schůze. Ke schválení účetní závěrky a k rozdělení výsledku hospodaření se musí valná hromada sejít nejpozději 6 měsíců po skončení účetního období“. (Březinová, Munzar, 2008)

Dosažený čistý zisk zaúčtovaný v účetnictví za minulé období se rozděluje podle ustanovení obchodního zákoníku, podle společenské smlouvy, zakladatelské listiny, zřizovací listiny nebo stanov a podle rozhodnutí valné hromady. Zisk nebo ztráta přechází do účetnictví následujícího účetního období. (Březinová, Munzar, 2008)

- **fondy povinné (zákonné)** – zde zákon ukládá povinnost vytvářet tyto fondy v určité výši a určitým způsobem dle zákona č. 513/1991 Sb., Obchodního zákoníku
  - rezervní fond - 421** - musí tvořit společnost s ručením omezeným, akciové společnosti a státní podniky
  - nedělitelný fond - 422** - má povinnost tvořit družstvo.

- **fondy dobrovolné** – účetní jednotka je tvoří podle vlastního uvážení a účtuje jejich tvorbu ve prospěch účtů
  - Statutární fondy - 423**
  - Ostatní fondy - 427**

4.1 Zákonné fondy

4.1.1 Rezervní fond - 421

Povinné vytvoření rezervního fondu:

Základní úprava se řídí podle Zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku. Povinně vytvářejí akciové společnosti a společnosti s ručením omezeným v době a ve výši určené stanovami a výše uvedeným zákonem. Rezervní fond povinně vytváří i státní podnik v souladu s ustanovením §19 zákona č. 77/1997 Sb., o státním podniku. Zde fond slouží ke krytí ztrát a rizik, k financování výkyvů hospodaření a ke krytí základního přídělu do fondu kulturních a sociálních potřeb u těch státních podniků, které nemají dostatek zisku nebo vykazují ztrátu.

Tvorba rezervního fondu:

- příplatky společníků (akcionářů) nad hodnotu vkladů při vzniku společnosti, popř. při zvýšení základního kapitálu (§67 , popř. §163a obchodního zákoníku),
- ze zisku podle §124 , resp. §217 obchodního zákoníku,
- snížením základního kapitálu akciové společnosti (§216a obchodního zákoníku),
- ve výši vlastních akcií nebo zatímních listů, které akciová společnost vykazuje v rozvaze v aktivech (§161d obchodního zákoníku),
- tvorba podle §161f obchodního zákoníku (situace, kdy akcie emitované ovládající osobou jsou drženy přímo nebo zprostředkovaně ovládanou osobou). (Účetní poradce, 2009)

Společnost s ručením omezeným

§ 124 Zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku říká, společnost vytvoří rezervní fond v době a ve výši určené ve společenské smlouvě. Není-li rezervní fond vytvořen již při vzniku společnosti, je společnost povinna vytvořit jej z čistého zisku vykázaného v řádné účetní závěrce za rok, v němž poprvé čistý zisk vytvoří, a to ve výši nejméně 10 % z čistého zisku, avšak ne více než 5 % z hodnoty základního kapitálu. Tento fond se ročně doplňuje o částku určenou ve společenské smlouvě nebo ve stanovách, nejméně však 5 % z čistého zisku, až do dosažení výše rezervního fondu

určené ve společenské smlouvě nebo ve stanovách, nejméně však do výše 10 % základního kapitálu. O použití rezervního fondu rozhodují jednatele v souladu s ustanovením o rezervním fondu, nejde-li o případy, kdy zákon svěřuje toto rozhodnutí valné hromadě. Rezervní fond do výše 10 % základního kapitálu lze použít pouze k úhradě ztráty společnosti.

Akciová společnost

§ 217 Zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku říká, že společnost vytváří rezervní fond v době a ve výši určené stanovami a tímto zákonem. Společnost je povinna vytvořit rezervní fond z čistého zisku vykázaného v řádné účetní závěrce za rok, v němž poprvé čistý zisk vytvoří, a to ve výši nejméně 20 % z čistého zisku, avšak ne více než 10 % z hodnoty základního kapitálu. Tento fond se ročně doplňuje o částku určenou stanovami, nejméně však 5 % z čistého zisku, až do dosažení výše rezervního fondu určené ve stanovách, nejméně však do výše 20 % základního kapitálu. To neplatí, jestliže rezervní fond již vytvořila příplatky nad emisní kurs akcií. Takto vytvořený rezervní fond do výše 20 % základního kapitálu lze použít pouze k úhradě ztráty. O použití rezervního fondu rozhoduje představenstvo, neurčují-li stanovy nebo tento zákon jinak.

Státní podnik

§ 19 Zákona č. /1997 Sb., o státním podniku říká, že státní podnik vytváří rezervní fond a fond kulturních a sociálních potřeb. Rezervní fond u státního podniku je určen ke krytí ztrát a rizik, k financování výkyvů hospodaření podniku a ke krytí základního přídělů do fondu kulturních a sociálních potřeb u těch podniků, které nemají dostatek zisku nebo vykazují ztrátu. Minimální výše rezervního fondu činí při založení podniku 10 % kmenového jmění, pokud zakladatel nestanoví jinak, a doplňuje se ročně nejméně 10 % z čistého zisku až do dosažení výše určené v zakládací listině. Podnik může ze svého použitelného zisku vytvářet i další fondy.

Použití rezervního fondu

Tento fond složí ke krytí výkyvů v hospodaření společnosti, tedy především k úhradě ztráty. Ve společnosti s ručením omezeným rozhodují o využití tohoto fondu

jednatelé. U akciové společnosti rozhoduje představenstvo, pokud neurčí jinak stanovy.

Použití rezervního fondu k úhradě ztráty je v podstatě pouze přeměna ve struktuře vlastního kapitálu. Při využití rezervního fondu se sníží neuhrazená ztráta a o stejnou částku poklesne rezervní fond, aniž by se změnila hodnota vlastního kapitálu (nejedná se o skutečnou úhradu ztráty). Použitím rezervního fondu se společnost také nemůže dostat ze špatné ekonomické situace. Toto použití má za následek pouze povinnost společnosti znovu začít vytvářet rezervní fond.

Ukázka účtování:

Účetní případ	MD	D
Tvorba zákonného rezervního fondu		
a) při vzniku společnosti vkladem zakladatelů	353	421
b) ze zisku	431	421
c) při pořízení vlastních akcií	423, 428, 431	421
d) vytvořený ve výši akcií ovládající osoby	423,428, 431	421
e) převodem ze základního kapitálu - po zápisu snížení základního kapitálu do obchodního rejstříku	411	421
f) tvorba zákonného rezervního fondu z ostatního vlastního kapitálu	428, 423, 427, 412	421
Použití rezervního fondu k doplnění zisku (k úhradě ztráty)	421	428, 429
Použití zákonného rezervního fondu ke zvýšení základního kapitálu (do doby zápisu do obchodního rejstříku)	421	419

Zdroj: Účetní poradce, 2009

4.1.2 Nedělitelný fond - 422

§ 235 Zákon č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku říká, že družstvo je povinno při svém vzniku zřídit nedělitelný fond, nejméně ve výši 10 % zapisovaného základního kapitálu. Tento fond družstvo doplňuje, nejméně o 10 % ročního čistého zisku, a to až

do doby, než výše nedělitelného fondu dosáhne částky rovnající se polovině zapisovaného základního kapitálu družstva. Stanovy mohou určit, že se vytváří vyšší nedělitelný fond nebo další zajišťovací fondy. Nedělitelný fond se nesmí použít za trvání družstva k rozdělení mezi členy.

Ukázka účtování:

Účetní případ	MD	D
Tvorba nedělitelného fondu v družstvu:	-	-
a) při vzniku družstva	353	422
b) ze zisku	431	422
Použití nedělitelného fondu k doplnění zisku (k úhradě ztráty)	422	431
Použití nedělitelného fondu ke zvýšení základního kapitálu	422	419

Zdroj: Účetní poradce, 2009

4.2 Dobrovolné fondy

4.2.1 Statutární fondy - 423

Tyto fondy jsou účelově vázané a jejich zřízení, tvorba a použití vyplývá ze statutu organizace, jako např. společenská smlouva, stanovy apod. V praxi se nejčastěji jedná o fond odměn, rozvoje nebo investic.

Fond odměn se užívá na úhradu odměn zaměstnancům. Přednostně se z fondu hradí případné překročení prostředků na platy. Tento fond je v dnešní době využíván převážně příspěvkovými organizacemi.

Ukázka účtování:

Účetní případ	MD	D
Tvorba statutárních fondů ze zisku	431	423
Použití statutárních fondů k doplnění zisku (úhradě ztráty)	423	431
Použití statutárních fondů ke zvýšení základního kapitálu (do doby zápisu do obchodního rejstříku)	423	419
Odměny pracovníků z fondu odměn	423	221

Zdroj: Účetní poradce, 2009

4.2.2 Ostatní fondy - 427

Jejich tvorba je dobrovolná a podnik je vytváří dle svých potřeb. Tvorba a použití ostatních fondů by měla být zakotvena ve stanovách a společenských smlouvách podniků.

Mezi tyto fondy patří sociální fond, pomocí kterého účetní jednotka hradí zaměstnancům různá nepeněžní plnění, například příspěvek na sportovní akce, rekreaci zaměstnancům, na kulturní pořady.

Ukázka účtování:

Účetní případ	MD	D
Tvorba ostatních fondů (např. sociálního ze zisku)	431	427
Použití ostatních fondů k doplnění zisku (k úhradě ztráty)	427	431
Použití ostatních fondů ke zvýšení základního kapitálu	427	419

Zdroj: Účetní poradce, 2009

Sociální fond

Může být vytvořen všude, kde se organizace neřídí vyhláškou č. 114/2002 Sb. A vyhláškou č. 310/1995 Sb. Týká se to obchodních společností, podnikatelů ale i obcí, na které se vyhláška č. 114/2002 Sb. nevztahuje.

Sociální fond je tvořen v podnikatelské sféře ze zisku po zdanění, a tudíž jej nelze vytvořit na vrub daňově uznatelných výdajů (nákladů).

Jde o zvláštní fond, který může vytvářet každý zaměstnavatel - podnikatel, tedy fyzická i právnická osoba, na základě svého rozhodnutí. (Pelc, 2005)

Tvorba fondu

Pro tvoření fondu je nutné dosáhnout zisku. Rovněž je důležité, aby tvorba fondu byla zakotvena v zakladatelských listinách, stanovách, nebo aby o tvorbě fondu rozhodla valná hromada nebo jiný orgán společnosti k tomu určený. Zaměstnavatel může tvořit, na základě svého rozhodnutí, libovolný počet takových fondů, s nejrůznějšími názvy. Tvořen může být například ve výši určeného procenta z hrubých mezd vyplacených všem zaměstnancům nebo částkou v nominálním vyjádření násobenou počtem zaměstnanců.

Poskytnutá plnění jsou jistým způsobem limitována zákonem o daních z příjmů, zákona o pojistném na sociální zabezpečení a zákona o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění. Cokoliv je zaměstnanci poskytnuto nad tyto limity, stává se zdanitelným příjmem zaměstnance a většinou se z takového plnění platí sociální a zdravotní pojištění.²

Jednotlivé druhy plnění:

Příspěvky na penzijní připojištění

Zákon o daních z příjmů a zákony o pojistném sociálním zabezpečení a zdravotním pojištění mimořádně zvýhodňují příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění se státním příspěvkem. Proto je takové plnění zaměstnavatele za zaměstnance velmi rozšířené.

Příspěvky na provoz zařízení, která slouží kulturnímu a sociálnímu rozvoji zaměstnanců

Zaměstnavatel, který vlastní například rekreační zařízení, může ze sociálního fondu přispívat až do výše 100% nákladů tohoto zařízení. Může ale také náklady na toto zařízení hradit ze svých daňově uznatelných výdajů (nákladů) za předpokladu, že slouží i jako vzdělávací zařízení.

Půjčky na bytové účely

Zaměstnavatel může ze sociálního fondu obdobně jako z FKSP, poskytovat bezúročné návratné půjčky, nebo návratné půjčky s nižším úrokem, než je obvyklá výše úroku. Zaměstnancům lze na základě písemné smlouvy poskytnout ze sociálního fondu bezúročnou půjčku na pořízení domu, nebo bytu do vlastnictví nebo spoluvlastnictví, na složení členského podílu na družstevní byt a na provedení změny stavby domu nebo bytu atd. Je zde stanovena hranice 100 000 Kč, která nesmí půjčky překročit. U živelné pohromy je tato hranice 1 000 000 Kč

Půjčky na překlenutí tíživé sociální situace

Zákonem o daních z příjmů je zde dán limit, a to k překlenutí tíživé situace, kdy je limit stanoven do výše 20 000 Kč a u zaměstnance postiženého živelní pohromou do výše 200 000 Kč.

Sociální výpomoci

Ze sociálního fondu lze poskytnout sociální výpomoc nejblížeším pozůstalým zaměstnanců. Je možné poskytnout jednorázovou sociální výpomoc nejblížeším pozůstalým zaměstnanců v mimořádně závažných případech při řešení tíživých nebo neočekávaných sociálních situací. Výpomoc může v jednotlivém případě být až 15 000 Kč. Při živelné pohromě a průmyslové havárii je výpomoc až 30 000 Kč. Výpomoc je nevratná a může být poskytnuta pouze jednou v daném případě.

Stravování zaměstnanců

Toto téma řeší § 236 zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů právnických osob, 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pro státní složky vyhláška č. 114/2002 Sb., vyhláška č. 310/1995 Sb. a vyhláška 430/2001 Sb., o nákladech na závodní stravování a jejich úhradě v organizačních složkách státu a státních příspěvkových organizacích.

Zaměstnavatel se často zavazuje např. ve stanovách k příspěvku ze sociálního fondu všem zaměstnancům na některou z forem závodního stravování (popř. náhradního stravování zajištěného u jiných subjektů, popř. formou studených či mražených jídel) (Pelc, 2005)

Ukázka účtování:

Text	MD	D
Jednorázové výpomoci nejblížeším pozůstalým při havarijních katastrofách v hotovosti	427	211
Přímá úhrada za poukazy na rekreaci	427	221
Půjčka na bytové účely zaměstnanci	427	221
Splátka bytové půjčky zaměstnancem	221	427
Poskytnutá sociální výpomoc	427	221
Stravování hrazené ze sociálního fondu	427	321

Fond kulturních a sociálních potřeb (FKSP)

FKSP představuje účelový fond, který vytvářejí organizační složky státu, státní příspěvkové organizace a příspěvkové organizace zřízené územními samosprávnými

celky. Tvorba a používání FKSP upravuje vyhláška Ministerstva financí. č. 114/2002 Sb., o fondu kulturních a sociálních potřeb. FKSP je určen k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců.

Tvorba fondu

Tvorba je upravena ustanovením § 2 vyhlášky č. 114/2002 Sb., kdy je fond tvořený jednak základním přidělem do fondu a dále ostatními příjmy.

Hospodaření s FKSP

Je upraveno vyhláškou č. 114/2002 Sb. (v případě státního podniku se jedná o vyhlášku č. 310/1995 Sb.). Spolurozhodování odborové organizace je v otázkách hospodaření s fondem zakotveno v § 225 zákoníku práce. Není zde ale stanoven rozsah a způsob spolurozhodování, proto tyto otázky musí být upraveny v kolektivní smlouvě.

Organizace je povinna stanovit způsob čerpání fondu, sestavit rozpočet a v tomto rozpočtu upravit čerpání, aby bylo v souladu s jednotlivými ustanoveními vyhlášky.

Použití fondu:

- příspěvky na pracovní oblečení nad rámec povinného vybavení
- příspěvky na stravování
- financování provozu kulturních, rekreačních, sportovních a rehabilitačních zařízení
- příspěvky na tuzemské i zahraniční rekreační pobyty
- příspěvky na kulturní a sportovní akce, vč. dopravy na tyto akce
- poskytnutí bezúročných půjček a sociálních výpomocí atd. (Krbečková, Plesníková, 2011)

Ukázka účtování:

Text	MD	D
Nákup pracovních oděvů	412	321
Úhrada z účtu FKSP	321	412
Příspěvek na stravování	412	321
Úhrada stravování - podíl z FKSP	321	243

Financování provozu kulturních středisek	412	321
Úhrada z účtu FKSP	321	243
Poskytování bezúročných půjček	335	243
Splátka půjčky	243	335

Zdroj: publikace FKSP sociální fondy

Využité účty se liší od účtové osnovy pro podnikatele. Používané účty:

243 - Běžný účet FKSP

321 - Dodavatelé

335 - Pohledávky za zaměstnanci

412 - Fond kulturních a sociálních potřeb

5 Daňové pohledy na použití fondu

Firmě záleží, aby poskytnuté zaměstnanecké výhody byly daňově uznatelným nákladem zaměstnavatele, který umožní snížení jeho daňového zatížení a současně aby byly osvobozené od daně z příjmů ze závislé činnosti u zaměstnance a nemuselo se odvádět z poskytnutého plnění pojistné na sociální a zdravotní pojištění. Zákoník práce i zákon o daních z příjmů umožňuje různé benefity poskytované zaměstnancům ve formě peněžního nebo nepeněžního plnění, které jsou z hlediska daňového ve stanovených případech výhodnější než zvyšování základní mzdy nebo mimotarifních složek mzdy. Toto téma upravuje zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Zaměstnanecké benefity poskytované zaměstnavatelem mohou být:

➤ u zaměstnance

- osvobozeny od daně z příjmů ze závislé činnosti,
- nezahrnovány nebo zahrnovány do vyměřovacího základu zaměstnance pro stanovení odvodu pojistného na sociální pojištění a na všeobecné zdravotní pojištění,
- zdaňovány daní z příjmů ze závislé činnosti z tzv. superhrubé mzdy,

➤ u zaměstnavatele

- hrazeny v rámci daňových nebo nedaňových výdajů (nákladů),
- hrazeny ze sociálního fondu tvořeného ze zisku po jeho zdanění nebo přímo ze zisku po jeho zdanění.

Zákon o daních z příjmů obsahuje výčet řady plnění zaměstnavatele formou zaměstnaneckých benefitů, které jsou u zaměstnance osvobozeny od daně z příjmů ze závislé činnosti podle ustanovení § 6 odst. 9 zákona o dani z příjmů. U některých plnění se váže toto osvobození od daně z příjmů na poskytování zaměstnaneckých výhod z fondu kulturních a sociálních potřeb, a u zaměstnavatelů, kteří tento fond netvoří, ze sociálního fondu, ze zisku (příjmu) po jeho zdanění anebo z výdajů (nákladů), které nejsou u zaměstnavatele výdaji (náklady) na dosažení, zajištění

a udržení příjmů. U některých plnění zaměstnavatele je stanovena limitní výše pro osvobození tohoto plnění od daně z příjmů ze závislé činnosti. Jedná se o následující plnění poskytovaná zaměstnavatelem zaměstnancům.³ Zaměstnavatelem je tento způsob benefitů pro zaměstnance využíván vzhledem k úspoře nákladů za odvody na sociální a zdravotní pojištění za zaměstnance, které nemá povinnost u takto poskytnutých benefitů odvádět.

5.1 Daňové řešení vybraných nepeněžních a peněžních plnění u zaměstnavatele od roku 2008

Příspěvek na penzijní pojištění

Příspěvek zaměstnavatele na penzijní připojištění se státním příspěvkem je poukázán na účet jeho zaměstnance u penzijního fondu do výše 3 % úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti za zdaňovací období nebo jeho část. Je daňově účinný, nebo-li daňovým výdajem, tedy výdajem vynaloženým na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů na straně zaměstnavatele. Tento příspěvek poukázán na účet zaměstnance u penzijního fondu do limitu 5 % vyměřovacího základu zaměstnance pro pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti od daně z příjmů fyzických osob je osvobozen.

Tento příspěvek má věrnostní a stabilizační charakter plnění a je z vyměřovacích základů pro odvod pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění vyloučen.

Příspěvek na životní pojištění

Příspěvek zaměstnavatele na soukromé životní pojištění hrazené pojišťovně za zaměstnance je 30 000 Kč za jednoho zaměstnance za zdaňovací období nebo jeho část daňově účinný, je daňovým výdajem. Tato částka je i na straně zaměstnance osvobozena od daně z příjmů fyzických osob.

Tento příspěvek je také z vyměřovacích základů pro odvod pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění vyloučen.

Je potřeba zmínit, že výše uvedený limit daňově uznatelných nákladů (30.000,- na jednoho zaměstnance ročně) je součtem plateb na životní pojištění a doplňkové penzijní spoření.

Sociální výpomoc nejbližším pozůstalým

Při sociální výpomoci nejbližším pozůstalým zaměstnanců, která se platí v penězích ze sociálního fondu, je tato výpomoc osvobozena od daně z příjmů fyzických osob do výše limitu. Tento limit vymezuje vyhláška o FKSP (15 000 Kč, v určitých případech 30 000 Kč). Částky, které jsou nad tento limit, podléhají u pozůstalých dani z příjmů fyzických osob a poplatník má povinnost je uvést ve svém přiznání k dani. Toto plnění není součástí vyměřovacího základu pro odvod zdravotního pojištění a sociálního zabezpečení.

Nepeněžní plnění formou příspěvku na kulturní pořady a sportovní akce

Osvobozena od daně z příjmů fyzických osob jsou nepeněžní plnění, která poskytuje zaměstnavatel zaměstnancům ze sociálního fondu, ze zisku po jeho zdanění, anebo na vrub výdajů (nákladů), které nejsou výdaji (náklady) na dosažení, zajištění a udržení příjmů, ve formě možnosti používat tělovýchovná a sportovní zařízení, nebo ve formě příspěvku na kulturní pořady a sportovní akce.

Nepeněžní dary

Od daně z příjmů fyzických osob jsou v tomto případě osvobozeny nepeněžní dary, které v souhrnu nepřekračují 2 000 Kč ročně u každého zaměstnance. Peněžní dary v plné výši a hodnota nepeněžních darů nad uvedený limit jsou zdaňovány jako příjmy ze závislé činnosti podle ustanovení § 6 zákona o daních z příjmů.

Půjčky na bytové účely

Samotná půjčka není předmětem daně z příjmů fyzických osob. Předmětem daně z příjmů fyzických osob je peněžní zvýhodnění plynoucí zaměstnancům v souvislosti s poskytováním bezúročných půjček nebo půjček s úrokem nižším, než je obvyklá výše úroku, a to zaměstnavatelem ze sociálního fondu nebo zisku po jeho zdanění. Peněžní zvýhodnění plynoucí z poskytnutí bezúročných půjček je od daně z příjmů fyzických

osob osvobozeno, pokud se jedná o návratné půjčky poskytnuté zaměstnanci na bytové účely do výše 100 000 Kč, nebo v případě zaměstnance postiženého živelní pohromou do výše 1 000 000 Kč. Peněžní zvýhodnění nad stanovený limit podléhá zdanění daní z příjmů fyzických osob. Z částky převyšující tuto hranici je pro účely zdanění vypočítáván úrok a ten je zdanitelným příjmem poplatníka ze závislé činnosti podle ustanovení § 6 zákona o daních z příjmů.

Uvedené peněžní zvýhodnění, které plyne z možnosti, že zaměstnanec nemusel zaplatit obvyklý, nebo žádný úrok z návratné půjčky na specifikované účely, je v případě osvobození od daně z vyměřovacích základů pro odvod pojistného na sociální zabezpečení a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění vyloučeno.

Půjčky k překlenutí tíživé finanční situace a při živelní pohromě

Nepeněžní zvýhodnění plynoucí zaměstnancům v souvislosti s poskytnutím bezúročných půjček poskytnuté ze sociálního fondu k překlenutí tíživé finanční situace do 20 000 Kč a v případě poskytnutí půjčky zaměstnanci postiženého živelní pohromou do výše 200 000 Kč je od daně z příjmů fyzických osob osvobozeno. Nepeněžní zvýhodnění plynoucí zaměstnancům při poskytnutí takové půjčky ve výši přesahující uvedený limit je předmět daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti jako dílčí základ daně podle ustanovení § 6 zákona o daních z příjmů.

Peněžní zvýhodnění, které plyne z možnosti zaměstnance nemuset zaplatit obvyklý, nebo žádný úrok z návratné půjčky na specifikované účely, je z vyměřovacích základů pro odvod pojistného na sociální zabezpečení pojistného na všeobecné zdravotní pojištění vyloučeno.

Příplatky na stravování

Při poskytování stravování jako nepeněžní plnění zaměstnavatele zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti, nebo v rámci závodního stravování zajišťovaného prostřednictvím jiných subjektů, stejně jako hodnota nealkoholických nápojů poskytovaných jako nepeněžní plnění zaměstnavatele zaměstnancům ke spotřebě na pracovišti je osvobozena od daně z příjmů fyzických osob v jakékoliv výši.

Hodnota těchto nepeněžních plnění, která nepodléhá dani z příjmů fyzických osob, je z vyměřovacích základů pro odvod pojistného na sociální zabezpečení a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění vyjmuta.

Příspěvky na dopravu do zaměstnání

Z pohledu zaměstnance je toto plnění, peněžní i nepeněžní, zdanitelným příjmem ze závislé činnosti, protože jde o příjem plynoucí v souvislosti se současným výkonem závislé činnosti. Tento příjem je dílčím základem daně z příjmů fyzických osob.

Příjem peněžité a hodnota nepeněžitého příjmu jsou součástí vyměřovacích základů pro odvod sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění.

Dary dárcům krve

Dary jsou upraveny v § 6 zákona o daních z příjmů. Aby byly dary na straně zaměstnance osvobozeny od daně, musí splňovat několik podmínek:

- a) musí být poskytovány ze sociálního fondu obdobně jako z FKSP
- b) musí být nepeněžní
- c) jejich hodnota nesmí přesáhnout stanovený limit 2 000 Kč za kalendářní rok u jednotlivého zaměstnance

V případě přesažení limitu bude hodnota nad limit zdaňovaným dílčím základem daně fyzický osob, jako příjem ze závislé činnosti.

Peněžní dary dárcům krve jsou bez ohledu na jejich výši vždy neosvobozeným, dílčím základem daně z příjmů fyzických osob jako příjmy ze závislé činnosti. Tyto dary jsou vždy součástí vyměřovacích základů pro odvod sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění. Součástí těchto vyměřovacích základů je i hodnota nepeněžního daru nad limit. (Pelc, 2005)

6 Cíl a metodika práce

6.1 Cíl práce

Cílem této práce bylo názorné zobrazení vybraných fondů, které jsou vysvětleny v teoretické části. U těchto fondů se autor zaměří na přiděl do těchto fondů, čerpání a s tím spojené účtování. Dalším bodem je prostudování a případně návrhy na opravu směrnice podniku. Autor se pokusí zjistit, jak fondy ovlivňují platební schopnost podniku pomocí zveřejněného výkazu cash-flow a v závěru práce zhodnotit finanční situaci podniku pomocí vybraných ukazatelů finanční analýzy podniku, za pomoci ukazatelů, vážících se k vlastnímu kapitálu.

6.2 Metodika práce

Práce je tvořena ze dvou částí - teoretické a praktické. V teoretické části se autor pokusil přiblížit teorii, kterou bude znázorňovat na reálném podniku v praktické části. Byl vytvořen koncept, podle kterého se bude dále postupovat.

Tento postup je rozdělen následovně:

- charakterizovat zvolený podnik
- získat informace o fondech, které společnost vytváří. Tyto informace byly získány z výročních zpráv a z podkladů, které byly poskytnuty v podniku.
- zaměřit se na účtování spojené s fondy podniku a metodou pro přecenění
- zjistit jak fondy podniku ovlivňují peněžní tok
- pokus navrhnout změny v účtové směrnici
- analyzovat finanční situaci podniku pomocí vybraných ukazatelů finanční analýzy
- shrnout získané informace a popřípadě navrhnout lepší možnost řešení

Pro účely této práce autor pracoval s daty od roku 2008-2011. Při účtování fondů byly využity hodnoty z roku 2010 a 2011. Při finanční analýze byly využity hodnoty od roku 2008.

Metody a ukazatele využité v této práci

Ekvivalence

Oceněním ekvivalencí se rozumí situace, kdy majetková účast je při pořízení oceněna pořizovací cenou, která je ke konci rozvahového dne (nebo k jinému okamžiku, k němuž se účetní závěrka sestavuje), upravována na hodnotu odpovídající míře účasti účetní jednotky na vlastním kapitálu společnosti, v níž má účetní jednotka majetkovou účast. Ocenění ekvivalencí se taktéž nazývá ocenění protihodnotou. Účetní jednotka ocení majetkovou účast za hodnotu nula, pokud její podíl na ztrátách ve společnosti, v níž má majetkovou účast, je roven nebo převyší ocenění její účasti.

Tabulka č. 1- Vybrané ukazatele finanční analýzy

Ukazatel	Vzorec	Čísla řádků
ROA	$ROE = \frac{EBIT}{\text{Celkový kapitál}}$	$\frac{\text{ř.VZZ 18 + 29}}{\text{ř.R 1}}$
ROE	$ROE = \frac{\text{Čistý zisk}}{\text{Vlastní kapitál}}$	$\frac{\text{ř.VZZ 28}}{\text{ř.R 14}}$
Koeficient samofinancování	$\text{Koeff. samof.} = \frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Celková aktiva}}$	$\frac{\text{ř.R 14}}{\text{ř.R 1}}$
Ukazatel poměru dluhu k vlastnímu kapitálu	$D/E = \frac{\text{Cizí zdroje}}{\text{Vlastní kapitál}}$	$\frac{\text{ř.R 20}}{\text{ř. R 14}}$
Stupeň krytí stálých aktiv vlastním kapitálem	$\text{Stupeň krytí SA VK} = \frac{\text{Vlastní kapitál}}{\text{Stálá aktiva}}$	$\frac{\text{ř.R 14}}{\text{ř.R 2 + 8}}$

Zdroj: Vlastní

6.3 Pracovní hypotézy

Pracovní hypotézy, které se bude autor snažit vyvrátit či potvrdit:

- a) rozdělení fondů do složek dle české legislativy má své opodstatnění a firma ho využívá v plné míře
- b) účetní operace spojené s fondy podniku jsou přehledné, efektivní a mají svůj význam
- c) postavení fondů ve výkazu cash-flow, v jaké míře fondy ovlivňují platební schopnost

7 Charakteristika vybraného podniku

7.1 Úvodní slovo

Praktická část této práce vychází ze zveřejněných výročních zpráv společnosti Zemědělské služby Dynín, a.s. roku 2008 - 2011. Informace jsou doplněny o podklady, které pochází přímo z podniku.

7.2 Základní charakteristika společnosti

Počátky Zemědělských služeb Dynín, a. s. byly nalezeny na přelomu 60. až 70. let dvacátého století. V této době bylo postaveno obilné silo s výrobnou krmiv, které se stalo součástí sítě podniků zemědělského zásobování a nákupu. V tomto stavu byla společnost do roku 1992, kdy se komplex rozpadl a jednotlivá střediska vstoupila do druhé vlny privatizace. Jako akciová společnost firma existuje od 1. ledna 1994. Společnost má v současné době pouze jednoho akcionáře, který odkoupil ostatní podíly.

Předmět podnikání:

- Výroba a prodej krmných směsí pro hospodářská zvířata a ryby
- Nákup, ošetření a následný prodej obilovin, luštěnin a olejnin
- Distribuce přípravků pro výživu a ochranu rostlin, agronomické poradenství, osiva
- Poradenská činnost v oblasti výživy zvířat

7.3 Organizační struktura podniku

V čele Zemědělských služeb Dynín, a.s. stojí generální ředitel společnosti. Generálnímu řediteli jsou přímo podřízené úseky ekonomický, výrobní, obchodní a technický.

- Finanční úsek v čele s finančním ředitelem. Zabezpečuje financování, vedení finančního a skladového účetnictví.

- Výrobní úsek v čele s výrobním ředitelem. Zabezpečuje výrobu krmných směsí, poradenskou činnost v oblasti krmivářství a řízení kvality jakosti (dle norem řady ISO).
- Obchodní úsek v čele s obchodním ředitelem. Jeho hlavní činností je nákup a prodej zemědělských komodit a přípravků pro výživu a ochranu rostlin.
- Technický úsek v čele s technickým ředitelem. Zabezpečuje opravu a udržování majetku společnosti, dílny, MTZ, dopravu, oblast energetiky, bytového hospodářství, ochranu majetku, OBP a PO.⁴

7.4 Systém zpracování informací

Společnost Zemědělské služby Dynín, a.s. vede účetnictví podle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví podléhající prováděcí vyhlášce (č. 500/2002) k podvojnému účetnictví pro podnikatele. Firma využívá softwarový program Microsoft Dynamics NAV, který spravuje společnost Kaiser Data, s.r.o.

Microsoft Dynamics NAV je ucelené softwarové řešení ERP (Enterprise Resource Planning) pro středně velké organizace, které lze rychle implementovat a snadno konfigurovat a používat.

K výhodám tohoto systému patří, že Microsoft Dynamics NAV spolupracuje a funguje stejně jako ostatní produkty a technologie společnosti Microsoft, které lidé v podniku již používali. Tím přispěl k bezproblémové realizaci systému a minimalizaci nároků na školení. Tento program umožňuje díky zmíněné výhodě rychlý a snadný přístup k informacím. Dále je zde možné sjednocení mezi systémy Microsoft Office a Microsoft Dynamics NAV a přistupovat, analyzovat a sdílet informace v prostředí, které zaměstnancům nejlépe vyhovuje.⁵

7.5 Vnitropodniková směrnice

Obecné účetní zásady jsou konkretizovány dle platného zákona v komplexním souboru vnitropodnikových směrnic, odpovídající podmínkám společnosti. Ve vnitropodnikové směrnici jsou stanovena pravidla, povinnosti i odpovědnosti pro celý podnik. Je zde aplikována platná legislativa týkající se účetní jednotky

s využitím možností, při kterých zákon umožňuje použít variantní řešení, nebo i limitní rozpětí. Směrnice se průběžně doplňuje o aktuální údaje.

Tabulka č. 2 - Pasiva podniku ZSD, a. s. (v tis. Kč)

Rok	2008	2009	2010	2011
Pasiva celkem	517 323	506 368	615 540	615 436
Vlastní kapitál	162 589	172 049	184 622	191 287
Základní kapitál	110 818	110 818	110 818	110 818
Kapitálové fondy	14 996	16 213	29 268	36 081
Rezervní a ostatní fondy	16 901	16 975	17 385	17 663
VH minulých let	19 313	19 646	22 486	22 662
VH běžného roku	561	8 397	4 665	4 063
Cizí zdroje	351 269	330 130	430 147	421 165
Rezervy	-	-	-	-
Dlouhodobé závazky	7 371	6 982	23 254	9 795
Krátkodobé závazky	119 178	117 159	180 193	187 829
Bankovní úvěry	224 720	205 989	226 700	223 541
Ostatní pasiva	3 465	4 189	771	2 984

Zdroj: Rozvaha podniku Zemědělské služby Dynín, a. s.

8 Analýza fondů podniku

8.1 Oceňovací rozdíly z přecenění majetku

Společnost Zemědělské služby, a.s. vlastní většinové podíly v několika jihočeských společnostech, které se zabývají podnikatelskou činností v oblasti zemědělství, a prodeje a služeb.

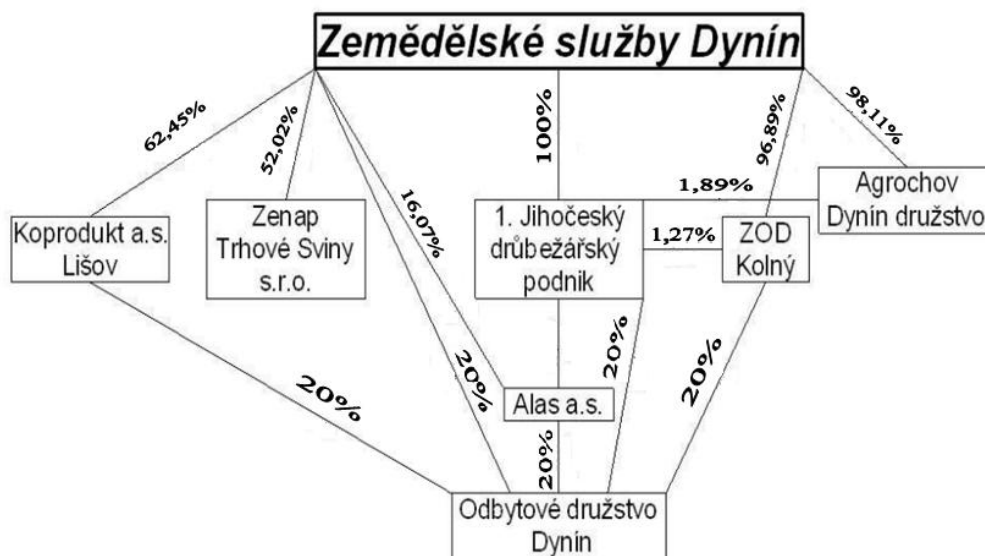
Společnosti, v nichž má účetní jednotka podíly:

Tabulka č. 3. - Podíly ZSD, a.s. v jiných společnostech

Název	Sídlo	IČ	2009 (%)	2010 (%)
ZENAP Trhové Sviny, s.r.o.	Bezručova ul.360, 374 01 Trhové Sviny	48245399	52,02	52,02
1. Jihočeský drůbežářský podnik, s.r.o.	Dynín 92, 373 64 Dynín	62508920	100	100
Kooprodukt a.s.	Lišov nám.Míru 140, 373 72 Lišov	63906279	61,38	62,45
Zemědělské obchodní družstvo Kolný	Kolný, 373 72 Kolný	13497464	96,89	96,89
Odbytové družstvo Dynín	Dynín 92, 373 64 Dynín	26110989	20	20
ALAS a.s.	Dynín 92, 373 64 Dynín	25179829	3,46	16,07
Agrochov Dynín družstvo	Dynín 48, 373 64 Dynín	49018442	0	98,11

Zdroj: Výroční zpráva společnosti ZSD 2010

Schéma č. 1 - Podíly vlastníci Zemědělské služby Dynín, a.s.

Zdroj: Výroční zpráva ZSD, a.s. 2010

Společnost podíly v ostatních společnostech přeceňuje vždy k rozvahovému dni. Pro toto přecenění používá metodu ekvivalence, která spočívá v úpravě těchto aktiv (každoročně, vždy ke konci rozvahového dne) na hodnotu odpovídající míře účasti podniku na vlastním kapitálu ve společnosti, do níž podnik investoval. Akciová společnost touto metodou přeceňuje podíly, které se řadí do skupiny podílů s rozhodujícím vlivem větším než 40% vlastnictví (sledované na účtu 061), a podíly v účetních jednotkách pod podstatným vlivem větším než 20% a nižším než 40% vlastnictví (sledované na účtu 062), oceněné při nabytí pořizovací cenou.

Z důvodu nedostatku aktuálních informací, je zde znázorněno přecenění za rok 2010.

Přecenění obchodního podílu v podniku s rozhodujícím vlivem ZENAP, Trhové Sviny s.r.o. 2010

Společnost ZSD má podíl ve společnosti ZENAP od roku 1996. Ke konci roku 2010 vlastní kapitál firmy činí 22 837 tis. Kč.

Výpočet hodnoty podílu: 22 837 000 Kč x 52,02 % = 11 879 807 Kč

V účetnictví hodnota podílu 16 500 000 Kč, reálná hodnota podílu 11 879 807 Kč.

Rozdíl proti skutečné hodnotě podílu činí	-4 620 193 Kč
Stav k 1. 1. 2010	-5 139 353 Kč
Oceňovací rozdíl	519 160 Kč

Přecenění obchodního podílu v podniku s rozhodujícím vlivem 1. Jihočeský drůbežářský podnik, s.r.o. 2010

Společnost ZSD vlastní 100% podíl ve společnosti 1. Jihočeský drůbežářský podnik. Vlastní kapitál firmy ke konci roku 2010 činí 16 732 000 Kč.

Výpočet hodnoty podílu: 16 732 000 Kč x 100 % = 16 732 000 Kč

V účetnictví hodnota podílu 27 300 801 Kč, reálná hodnota podílu 16 732 000 Kč.

Rozdíl proti skutečné hodnotě podílu	-10 568 801 Kč
Stav 1. 1. 2010	-11 231 801 Kč
Oceňovací rozdíl	663 000 Kč

Přecenění obchodního podílu v podniku s rozhodujícím vlivem KOOPRODUKT, a.s. 2010

Společnost ZSD vlastní ve firmě KOOPRODUKT, a.s. 62,45% podílu. Vlastní kapitál firmy v roce 2010 činí 44 745 000 Kč

Výpočet hodnoty podílu: 44 750 000 Kč x 62,45 % = 27 943 252 Kč

V účetnictví hodnota podílu 4 027 900 Kč, reálná hodnota podílu 27 943 252 Kč.

Rozdíl proti skutečné hodnotě podílu	23 915 352 Kč
Stav k 1. 1. 2010	21 775 706 Kč
Oceňovací rozdíl	2 139 646 Kč

Přecenění obchodního podílu v podniku s rozhodujícím vlivem Zemědělské obchodní družstvo Kolný 2010

Společnost ZSD vlastní 96,89% podíl ve společnosti Zemědělské obchodní družstvo Kolný. Vlastní kapitál firmy ke konci roku 2010 činí 40 563 000 Kč.

Výpočet hodnoty podílu: 40 563 000 Kč x 96,89 % = 39 301 490 Kč

V účetnictví hodnota podílu 28 235 532 Kč, reálná hodnota podílu 39 301 490 Kč.

Rozdíl proti skutečné hodnotě podílu	11 065 958 Kč
Stav k 1. 1. 2010	10 698 745 Kč
Oceňovací rozdíl	367 213 Kč

Přecenění obchodního podílu v podniku s rozhodujícím vlivem Odbytové družstvo Dynín v roce 2010

Akciová společnost ZSD vlastní 20% podíl v Odbytovém družstvu Dynín. V účetnictví je hodnota podílu 10 000 Kč + nedělitelný fond 1 000 Kč. Vlastní kapitál družstva ke konci roku 2010 činí 67 000 Kč.

Výpočet hodnoty podílu: 67 000 Kč x 20 % = 13 400 Kč

V účetnictví hodnota podílu 11 000 Kč, reálná hodnota podílu 13 400 Kč.

Rozdíl proti skutečné hodnotě podílu	2 400 Kč
Stav k 1. 1. 2010	2 000 Kč
Oceňovací rozdíl	400 Kč

Přecenění obchodního podílu v podniku s rozhodujícím vlivem Alas, a.s. 2010

Společnost ZSD ve společnosti Alas, a.s. vlastní 16,07% podíl. Většinový podíl 58,71 % vlastní 1. Jihočeský drůbežářský podnik, ve kterém má společnost ZSD 100% podíl, z tohoto důvodu v nadpise stojí podíl s rozhodujícím vlivem. Vlastní kapitál akciové společnosti ke konci roku 2010 činí 6 064 000 Kč.

Výpočet hodnoty podílu: 6 064 000 Kč x 16,07 % = 974 485 Kč

V účetnictví hodnota podílu 1 295 498 Kč, reálná hodnota podílu 974 485 Kč.

Rozdíl proti skutečné hodnotě podílu	- 321 013 Kč
Stav k 1. 1. 2010	107 525 Kč
Oceňovací rozdíl	- 428 538 Kč

Přecenění obchodního podílu v podniku s rozhodujícím vlivem Agrochov Dynín družstvo 2010

Společnost ZSD ve společnosti Agrochov Dynín družstvo vlastní 98,11% podíl. Vlastní kapitál družstva ke konci roku 2010 činí 11 573 000 Kč.

Výpočet hodnoty podílu: 11 573 000 Kč x 98,11 % = 11 354 270 Kč

Obchodní podíl Agrochov Dynín družstvo se bude přeceňovat, neboť jeho hodnota je vyšší než pořizovací cena v účetnictví

V účetnictví hodnota podílu 1 560 000 Kč, reálná hodnota podílu 11 354 270 Kč.

Rozdíl proti skutečné hodnotě podílu	9 794 270 Kč
--------------------------------------	--------------

Stav k 1. 1. 2010

0 Kč

Oceňovací rozdíl

9 794 270 Kč

Tabulka č. 4 - Účetní případy spojené s oceňovacími rozdíly z přecenění majetku

Text	MD	D	Částka
Oceňovací rozdíl z přecenění podílu Zenap T. Sviny	061101	414101	519 160,00
Oceňovací rozdíl z přecenění podílu 1. Jihočeský drůbežářský podnik, s.r.o.	061201	414201	663 000,00
Oceňovací rozdíl z přecenění podílu KOOPRODUKT, a.s.	061301	414301	2 139 646,00
Oceňovací rozdíl z přecenění podílu ZOD Kolný	061401	414401	367 213,00
Oceňovací rozdíl z přecenění podílu ODD	061501	414501	400,00
Oceňovací rozdíl z přecenění podílu Alas, a.s.	414601	061601	428 538,00
Oceňovací rozdíl z přecenění podílu Agrochov Dynín družstvo	061701	414701	9 794 270,00

Zdroj: Vlastní

8.2 Rezervní fond

Dle obchodního zákoníku společnost vytváří rezervní fond do výše 20 % základního kapitálu. Akciová společnost doposud nedosáhla této hranice, a proto i v roce 2011 byla nucena doplnit rezervní fond.

Základní kapitál společnosti činí 110 818 000 Kč. Dle obchodního zákoníku je firma nucena doplnit tento fond do minimální výše 22 163 600 Kč.

Tabulka č. 5 - Rozdělení zisku za roky 2009-2011

Rok	2009	2010	2011
Zisk	8 396 607,27	4 665 213,24	4 062 825,01
Rezervní fond	419 831,00	233 261,00	203 142,00
Tantiémy	100 000,00	100 000,00	100 000,00
Dividendy	4 986 810,00	4 100 266,00	3 500 000,00
Dotace SF	50 000,00	100 000,00	100 000,00
Nerozdělený zisk	2 839 966,27	131 686,24	159 683,00

Zdroj: Výroční zprávy ZSD, a.s.

Akciová společnost přispívá do rezervního fondu minimální peněžní část, která je stanovena v obchodním rejstříku a to 5% z čistého zisku. Společnost tedy nemá ve stanovách toto téma speciálně řešené. Na konci roku 2011 výše rezervního fondu činila 17 663tis. Kč a do minimálního doplnění tedy společnost musí vložit 4 500tis. Kč. Pokud tvorba rezervního fondu přesáhne částku 22 163 600 Kč, půjde o dobrovolné tvoření nad rámec zákonných povinností. S touto částí rezervního fondu pak akciová společnost může nakládat dle uvážení, a neslouží pouze k úhradě ztráty.

Zaučtování do rezervního fondu

Výsledek hospodaření za minulý rok, tj. čistý zisk se na počátku dalšího období převede prostřednictvím účtu Počáteční účet rozvažný (701) na účet Výsledek hospodaření ve schvalovacím řízení (431). Výsledek hospodaření se tedy nerozděluje na konci účetního období, ve kterém byl vytvořen, ale až v dalším účetním období.

Tabulka č. 6 - Účetní případy spojené s rezervním fondem

Text	MD	D	Částka
Výsledek hospodaření za rok 2010	701100	431100	4 665 213,24
Příděl do rezervního fondu	431100	421100	233 261,00
Tantiémy	431100	379300	100 000,00
Dividendy	431100	342103	4 100 266,00
Příděl do sociálního fondu	431100	427100	100 000,00
Převod zisku do dalších let	431100	428100	131 686,24

Zdroj: Vlastní

Čistý zisk akciová společnost přednostně přiděluje do rezervního fondu, protože tento fond nedosáhl zákonem stanovené výše. Tento příděl tvoří již zmíněných 5%. Částka, která je určena k vyplacení jako podíl na zisku společnosti, nesmí být vyšší než je výsledek hospodaření účetního období vykázaný v účetní závěrce, snížený o povinný příděl do rezervního fondu a o neuhrazené ztráty minulých let a zvýšený o nerozdělený zisk minulých let a fondy vytvořené ze zisku, které společnost může použít dle svého volného uvážení. Firma ze zisku vyplácí tantiémy v hodnotě 100 000 Kč. Výplata dividend se v jednotlivých letech liší podle aktuální finanční situace. Příděl peněz do sociálního fondu se řídí odhadem potřebné výše od finanční ředitelky. Zbylý zůstatek peněz zůstává ve společnosti jako nerozdělený zisk.

8.3 Sociální fond

Akciová společnost vytváří vedle rezervního fondu i fond sociální. Tento fond společnost tvoří dobrovolně od svého počátku. Doplnění tohoto fondu probíhá ročně a to z vytvořeného zisku. Výši příspěvku navrhuje finanční ředitelka Jana Korbelová. Aby určila přibližnou výši přidělu, pracuje finanční ředitelka s částkou poskytnutou na stravování z předchozího roku, která byla poskytnuta ze sociálního fondu, a dále komunikuje s personálním oddělením, kde zjišťuje počet osob, kteří v aktuálním roce oslaví jubilea. Částky, které jsou v účetnictví zahrnuty na účtu 427 - Ostatní fondy, nejsou vedeny na samostatném bankovním účtu. Na konci každého roku společnost zůstatek na tomto účtu převádí do období následujícího. Firma z tohoto účtu přispívá na stravování zaměstnanců, na životní jubilea a na provoz rekreačního střediska Lipno.

Je zde využito analytiky účtů.

427100 - Sociální fond - přiděl

427200 - Příspěvek SF - stravování

427300 - Příspěvek SF - životní jubilea

427400 - Zúčtování ztráty - rekreační středisko Lipno

Společnost doplnila v roce 2011 do sociálního fondu částku 100 000 Kč. Došlo k velkému nárůstu v porovnání s rokem 2010, kdy byl tento fond doplněn částkou 50 000 Kč. Pro nadcházející rok, byla uvolněna opět částka 100 000 Kč, do tohoto fondu.

Stravování

Společnost přispívá všem svým zaměstnancům na stravování, které probíhá v závodní jídelně. Zaměstnanci se podílí na obědě všichni stejnou částkou. Liší se však částka využitá ze sociálního fondu. Společnost se snaží uplatnit maximální položku nákladů (55 % ceny) a zbytek financovat ze sociálního fondu. Maximální hranice, do které může firma přispívat ze sociálního fondu, je 50 % z ceny surovin. Tuto hranici má společnost zakotvenou ve směrnici. Firma využívá pro financování ze sociálního fondu jen menší část.

Společnost ZSD nakupuje převážnou část obědů od firmy STRAVEX,s.r.o.. V případech, kdy zaměstnanci ZSD pracují v dceřiných firmách, dochází k přeúčtování obědů z dceřiné společnosti, od kterých se obědy přeúčtovávají pro ZSD: JEDNOTA SD České Budějovice, Kooprodukt a.s., Agrochov Dynín družstvo.

Tabulka č. 7 - Kalkulace obědů pro firmu ZSD, a.s.

Text	Částka	Komentář
Obědy od firmy STRAVEX		
Faktura za obědy bez DPH	55,00	
Nákladová položka	- 30,25	Maximální částka je 55 %
Příspěvek ze sociálního fondu	- 4,75	Maximální částka je 50 % z ceny surovin - 27,50 Kč
Cena pro zaměstnance bez DPH	20,00	
DPH 20 %	4,00	
Celková cena pro zaměstnance	24,00	
Obědy od firmy JEDNOTA SD České Budějovice		
Faktura za obědy bez DPH	47,00	
Nákladová položka	- 25,85	Maximální částka je 55 %
Příspěvek ze sociálního fondu	- 1,15	Maximální částka je 50 % z ceny surovin - 25 Kč
Cena pro zaměstnance bez DPH	20,00	
DPH 20 %	4,00	
Celková cena pro zaměstnance	24,00	
Obědy od firmy Kooprodukt, a.s.		
Faktura za obědy bez DPH	52,50	
Nákladová položka	- 28,87	Maximální částka je 55 %
Příspěvek ze sociálního fondu	- 3,63	Maximální částka je 50 % z ceny surovin - 27,50 Kč
Cena pro zaměstnance bez DPH	20,00	
DPH 20 %	4,00	
Celková cena pro zaměstnance	24,00	
Obědy od firmy Agrochov Dynín družstvo		
Faktura za obědy bez DPH	54,55	
Nákladová položka	- 30,00	Maximální částka je 55 %
Příspěvek ze sociálního fondu	- 4,547	Maximální částka je 50 % z ceny surovin - 27,50 Kč
Cena pro zaměstnance bez DPH	20,00	
DPH 20 %	4,00	
Celková cena pro zaměstnance	24,00	

Zdroj: Na základě poznatků z firmy ZSD, a.s.

Komentář k tabulce č. 7

Jak již bylo řečeno, firma má více dodavatelů, kteří zajišťují stravování. Hlavním dodavatelem je společnost STRAVEX. Ceny od dodavatelů se ovšem nepatrně liší, proto zde firma využívá sociální fond, aby tyto rozdíly, které by někteří zaměstnanci museli doplácet, odstranila. Firma si stanovila, že cena za oběd každého zaměstnance bude činit 20 Kč bez DPH. Společnost tedy musí zbytek částky doplatit. Převážnou část si firma uplatní do daňově uznatelných nákladů a to 55 % z ceny obědu, a zbytek účtuje ze sociálního fondu.

Životní jubilea

Akciová společnost proplácí ze sociálního fondu i dary a upomínkové předměty, které firma pořizuje při významných životních jubileích. Mezi tyto jubilea se počítají 50té, 60té a 70té narozeniny. Firma v tomto případě předává nepeněžní dary, které jsou osvobozeny od daně z příjmů fyzických osob. Maximální částka daru ale nesmí přesáhnout hranici 2 000 Kč ročně u každého zaměstnance. Pokud by firma poskytovala nepeněžní dar nad stanovenou hranici nebo peněžní dar v plné výši, je tato částka zdaňována jako příjmy ze závislé činnosti podle ustanovení § 6 zákona o daních z příjmů. Pro zaměstnance je zde možnost vybrat si dar nad stanovenou hranici, ale zbytek částky si uhradit sám. Většinou firma k této příležitosti kupuje předměty jako hodinky, řetízky či náramky.

Rekreační středisko Lipno

Společnost ZSD vlastní rekreační středisko na Lipně. V tomto středisku mají zaměstnanci možnost trávit dovolené. Zaměstnanci ovšem od firmy nedostávají příspěvky na rekreaci, ale pobyt v tomto rekreačním středisku je pro zaměstnance cenově výhodnější než v cizích střediscích. Rekreační středisko si na svůj provoz vydělává prostřednictvím poskytovaných pobytů. Pokud toto středisko vytvoří za účetní období ztrátu, je v této situaci využít sociální fond a to krytím ztráty z tohoto fondu.

Tabulka č. 8 - Účetní případy spojené se sociálním fondem

Text	MD	D	Částka
Příděl do sociálního fondu	431100	427100	100 000,00
Nákup daru k jubileím	427300	211100	3 859,00
Příspěvek ze SF na stravování	427200	321100	50 354,55
Zaučtování ztráty rekreačního střediska	427400	221100	750,00

Zdroj: Vlastní

V případě, že by podnik ve vyšší míře využíval možnosti daňově uznatelných nákladů na příspěvky zaměstnancům na důchodové spoření a životní pojištění, měla by tato skutečnost dopad především na výši tvorby rezervního fondu.

V konkrétním případě našeho podniku, který stabilně vytváří zisk, z čehož je schopen tvořit nejen povinný zákonný rezervní fond, ale také pravidelně vyplácet dividendy vlastníkům podniku a tantiémy statutárním orgánům společnosti. Podnik také doplňuje sociální fond v určené míře odpovědnou osobou v podniku.

I přes tyto skutečnosti je kumulovaný nerozdělený zisk v letech 2009 – 2011 ve výši 3 131 335 Kč.

Výsledek hospodaření by byl nižší o náklady vynaložené podnikem na příspěvky zaměstnancům na životní pojištění a důchodové spoření a tím by byl i nižší zisk firmy, což by mělo především dopad na výši doplňování zákonného rezervního fondu.

V případě tohoto podniku by mohl být výsledek hospodaření upraven následovně:

Tabulka č. 9 - Snížení rezervního fondu pomocí příspěvku na životní pojištění

Text	2009	2010	2011
Výsledek hospodaření před zdaněním	10 075 928,68	5 551 603,75	4 834 761,76
Zisk	8 396 607,23	4 665 213,24	4 062 825,01
Tvorba rezervního fondu dle platných předpisů	419 831,00	233 261,00	203 141,00
Po úpravě a využití daňově uznatelných nákladů na příspěvky zaměstnavatele zaměstnancům na životní pojištění:			
Náklady	288 000,00	288 000,00	288 000,00
Výsledek hospodaření před zdaněním	9 787 928,68	5 263 630,75	4 546 761,24
Zisk	8 156 670,23	4 263 519,05	3 682 877,03

Příděl do rezervního fondu	407 833,00	213 175,00	184 143,00
----------------------------	------------	------------	------------

Zdroj: Vlastní

Komentář k tabulce č. 9

U nákladů na příspěvky na životní pojištění autor bere průměrný počet 80 zaměstnanců (při příspěvku 300,- Kč měsíčně na 1 zaměstnance). Suma za rok tvoří 2880 00,- Kč. Zjištění výsledku hospodaření bylo dosaženo pouze navýšením zisku o daň z příjmů právnických osob, ostatní vlivy nebyly brány v potaz.

Vzhledem k vynaloženým nákladům na příspěvky zaměstnavatele na životní pojištění zaměstnanců, je vyčíslený přínos na tvorbě rezervního fondu v nižším rozsahu marginální. Tento krok, jako cestka ke snížení výše povinné tvorby rezervního fondu lze určit jako neefektivní. Efektivita nákladů vynaložených na výše uvedené příspěvky zaměstnavatele lze očekávat v jiných oblastech, ovšem nikoli jako zásadní krok ke snížení výše povinného rezervního fondu.

Pro příspěvky zaměstnavatele zaměstnancům na doplňkové penzijní spoření a životní pojištění je dvojitý náhled na účtování těchto nákladů podniku. V současné době nejpoužívanější forma účetní evidence těchto nákladů je přímo na vrub účtu 527 - Zákonné sociální náklady. Již méně používanou formou je rozdělení části plánovaných příspěvků zaměstnavatele zaměstnancům z výsledku hospodaření běžného období do kapitálového fondu 427 - Ostatní kapitálové fondy.

Při použití první možnosti jsou náklady účtovány v průběhu roku na vrub účtu 527 - Zákonné sociální náklady. Tento druh nákladu je na konci účetního období již přímo promítnut do výsledku hospodaření. V daňovém přiznání právnických osob se již nezapočítává jako odečitatelná položka ze základu daně. Pouze v případě, že náklady na příspěvky zaměstnavatele zaměstnanci na životní pojištění přesáhnou výši 30 000 Kč za rok na jednoho zaměstnance je povinnost v daňovém přiznání částku nad limit připočítat jako náklad daňově neuznatelný. Tento krok se promítne do navýšení základu daně a následné daňové povinnosti podniku. Při využití účtování pomocí účtu 427 - Ostatní kapitálové fondy, jsou prostředky na příspěvky zaměstnavatele

zaměstnancům připraveny již z výsledku hospodaření minulého roku a je známa jejich přesná výše pro následující účetní období. Prostředky jsou v průběhu běžného roku rozpouštěny z účtu 427 – Ostatní kapitálové fondy. Tento postup při účtování má dopad na vyšší výsledek hospodaření v běžném roce, než-li je uvedeno v prvním příkladu. Na samotnou daňovou povinnost podniku nemá tento způsob účtování žádný dopad. Prostředky rozpuštěné v průběhu běžného roku v daňovém přiznání právnických osob snižují výsledek hospodaření o daňově uznatelné odečitatelné položky, pak-li, že nepřesáhnou hranici 30 000 Kč ročně na jednoho zaměstnance. Pokud příspěvky přesáhnou hranici 30 000 Kč na jednoho zaměstnance, může si podnik upravit daňový základ pouze do výše zákonem stanovené hranice. Prostředky vyplacené zaměstnanci nad limit stanovený zákonem nemohou podniku snížit základ daně a tím i samotnou daňovou povinnost.

V porovnání předchozích dvou variant účtování prostředků na příspěvky zaměstnavatele se jeví správnější a odpovědnější způsob využití účtu 427 – Ostatní kapitálové fondy. Tento způsob převádění prostředků z kapitálového fondu na příspěvky zaměstnavatele zaměstnancům lépe zohledňuje formu benefitů, které tyto příspěvky mají představovat. Jsou placeny z fondu, který je tvořen ze zisku minulých účetních období, na kterém se zaměstnanci podíleli. Jeho výše je před zahájením vyplácení příspěvků zaměstnanců přesně známa a nemělo by dojít k ohrožení plateb, podnikem přislíbených příspěvků, během účetního období následujícího.

Při účtování příspěvků přímo na účet 527 – Zákonné sociální náklady nejsou tyto příspěvky vyplaceny ze zisku účetního roku minulého, ale z právě probíhající účetního období. Během roku podnik nemá úplnou jistotu, zda se mu podaří vytvořit dostatečné množství příjmů na hrazení těchto příspěvků. Může být tedy výplata příspěvků zaměstnancům ohrožena schopností podniku v účetním období vytvářet dostatečnou výši příjmů na hrazení těchto nákladů.

8.4 Účtová směrnice

První připomínku na zlepšení účtové směrnice by autor navrhoval, aby firma dala tento dokument do náležité formy. Společnost tento dokument má složen z nepřehledných listů, které nashromáždila za celou svou historii, a je i pro samotné zaměstnance velmi obtížné se v tomto dokumentu orientovat. Optimální opatření by se zde nabízelo dát směrnici do elektronické formy, která by byla pro uskladnění, manipulaci i doplňování ideálním východiskem.

Téma fondů je v účtové směrnici řešeno pouze okrajově. Firma se zde snaží mít co nejméně informací, aby nebyly v případě nesrovnalostí problémy například s auditorem. O oceňovacích rozdílech ve směrnici není téměř zmíněno, zde by bylo vhodné doplnit, že oceňovací rozdíly jsou přeceňované k rozvahovému dni metodou ekvivalence, která spočívá na již zmíněném přepočítání procentního podílu, který společnost vlastní, na součastnou hodnotu vlastního kapitálu. Účty využívané při tomto účetním případě jsou 061/414. U rezervního fondu je ve směrnici řečeno, že se řídí dle zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku § 216. I zde by bylo vhodné doplnit způsob účtování, jímž se firma řídí, a to účtování přes účty 431/421. Jediná zmínka o sociálním fondu je ve stanovách z roku 1994, kdy vznikl spolu s přeměnou společnosti. Fond byl doplněn o částku z původního FKSP. Stanovy informují, že se sociální fond tvoří při rozdělení zisku a to maximálně 2 % vyplacených mzdových prostředků. V tomto případě by se mohl doplnit účel budoucích plateb, na které je do fondu přispíváno. Oblast čerpání je jasně a srozumitelně popsána a tedy o nic nového by se doplnit nemusela.

8.5 Ovlivnění výkazu cash-flow fondy podniku

Téma fondů je ve výkazu cash flow řešeno v bodě C. 2 5 **Přímé platby na vrub fondů**. Autor se pokusil zjistit podíl fondů na celkovém cash-flow podniku. Tento výkaz prakticky ovlivňují pouze výdaje ze sociálního fondu, které skutečně proběhly, jako výdaj z běžného účtu. Účet Oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků by ve své podstatě Cash flow ovlivnil až při prodeji podílu, kde by se úbytek či nadbytek při přecenění promítl v penězích.

Do výkazu se zaznamenává pouze výdaj ze sociálního fondu, nikoliv jeho doplňování, a výsledný rozdíl z účtu oceňovací rozdíly z přecenění majetku a závazků. Rezervní fond platební tok vůbec neovlivňuje.

Tabulka č. 10 - Procentní podíl na Cash-flow

Označení	Text	2009	2010	2011
A.	Peněžní toky z provozní činnosti	79,17%	80,99%	66,25%
B.	Peněžní toky z investiční činnosti	19,27%	6,00%	12,07%
C.	Peněžní toky z finančních činností	1,554%	13,009%	21,68%
C. 2 5	Přímé platby na vrub fondů	0,657%	4,000%	5,99%

Zdroj: Vlastní

Komentář k tabulce č. 10

Samotná platební schopnost podniku je fondy ovlivněna v minimální míře, protože skutečným výdajem, jak již bylo zmíněno, jsou pouze platby ze sociálního fondu. Toto tvrzení potvrzuje i tabulka procentního rozdělení Cash-flow, na které jsou podíly jednotlivých činností a podíl fondů na cash-flow za roky 2009-2011. U fondů je patrný postupný nárůst ve sledovaných letech. Nejnižší podíl byl v roce 2009, oproti tomu nejvyšší byl v roce 2011, kde účet 414 dosáhl vysokého stavu. Oceňovací rozdíly zde tvoří nejdůležitější část, sociální fond má ve výkazu zanedbatelný podíl.

Tabulka č. 11 - Podíl Cash-flow při zahrnutí penzijního připojištění

Označení	Text	2009	2010	2011
A.	Peněžní toky z provozní činnosti	74,41%	80,27%	65,96%
B.	Peněžní toky z investiční činnosti	24,47%	7,14%	12,17%
C.	Peněžní toky z finančních činností	1,12%	12,59%	21,87%
C. 2 5	Přímé platby na vrub fondů	0,83%	4,76%	3,70%

Zdroj: Vlastní

V závislosti na zvýšení nákladů v provozní oblasti se v odpovídající výši sníží základ daně. Zvýšení provozních nákladů má přímý dopad na poměrové zastoupení v celkovém rozdělení peněžního toku. Dochází ke snížení procentuelního zastoupení peněžního toku z provozní činnosti k peněžnímu toku jako celku. Vzhledem ke snížení peněžních toků v provozní činnosti dochází k rovnoměrnému zvýšení v investiční a finanční činnosti.

Dopad na cash-flow jako celek při zavedení příspěvků zaměstnancům z kapitálových fondů je ovšem minimální.

8.6 Vybrané ukazatele finanční analýzy

V této praktické části je posouzena finanční situace podniku, zaměřená na vlastní kapitál společnosti, jehož součástí jsou fondy podniku, řešené v teoretické části. Pro výpočty zde byla využita data z roku 2008-2011. Pro interpretaci výsledků se autor rozhodl porovnat hodnoty podniku s hodnotami uveřejněnými Ministerstvem průmyslu a obchodu (dále jen MPO).

Horizontální analýza (analýza trendů)

Tato analýza se zabývá porovnáním změn položek rozvahy v časové posloupnosti. Přitom lze z těchto změn odvozovat i pravděpodobný vývoj příslušných ukazatelů v budoucnosti. (Mrkvička, Kolář, 2006)

Tabulka č. 12 - Horizontální analýza pasiv

Roky	2009/2008			2010/2009		2011/2010	
	Procentní změna (v %)	Absolut. změna (v tis. Kč)	Procentní změna (v %)	Absolut. změna (v tis. Kč)	Procentní změna (v %)	Absolut. změna (v tis. Kč)	Procentní změna (v %)
Pasiva celkem	2,08	-10 955	-2,12	109 172	21,56	-104	-0,02
Vlastní kapitál	1,60	9460	5,82	12 573	7,31	6 665	3,61
Základní kapitál	0	0	0	0	0	0	0
Kapitálové fondy	41,15	1 217	8,12	13 055	80,52	6 813	23,28
Fondy ze zisku	1,78	74	0,44	410	2,42	278	1,60
VH minulých let	13,38	333	1,72	2 840	14,46	176	0,78
VH běžného roku	-88,65	7 836	1396,79	-3 732	-44,44	-602	-12,90
Cizí zdroje	-1,18	-11 139	-3,26	100 017	30,30	-8 982	-2,09
Rezervy	0	0	0	0	0	0	0
Dl. závazky	27,57	-389	-5,28	16 272	233,06	-13 459	-57,88
Kr. závazky	-2,08	-2 019	-1,69	63 034	53,80	7 636	4,24

Bankovní úvěry	3,15	-18 731	-8,34	20 711	10,05	-3 159	-1,39
Ostatní pasiva	142,82	724	20,89	-3 418	-81,59	2 213	287,03

Zdroj: Vlastní

Komentář k tabulce č. 12

V tabulce č. 12 je ukázaný meziroční přírůstek firmy. Autor se zde zaměřuje pouze na fondy podniku, které jsou podstatou bakalářské práce. Kapitálové fondy meziročně rostou při výpočtu geometrickým průměrem tempem 1,3400. Tento nárůst je způsobený zvyšováním oceňovacích rozdílů z přecenění majetku. Fondy ze zisku rostou tempem 1,0148. Tento růst je způsobem přidělem do rezervního fondu. Sociální fond se zde podílí v minimální výši.

Vertikální analýza

Metoda spočívá ve vyjádření jednotlivých položek účtů rozvahy, jako procentního podílu k jediné zvolené základně položené jako 100 %. V tomto případě položené k celkovým pasivům. (Mrkvička, Kolář, 2006)

Tabulka č. 13 - Vertikální analýza pasiv (v %)

Rok	2008	2009	2010	2011
Pasiva celkem	100,00	100,00	100,00	100,00
Vlastní kapitál	31,43	33,98	29,99	31,08
Základní kapitál	21,42	21,88	18,00	18,01
Kapitálové fondy	2,90	3,20	4,75	5,86
Fondy ze zisku	3,27	3,35	2,82	2,87
VH minulých let	3,73	3,88	3,65	3,68
VH běžného roku	0,11	1,66	0,76	0,66
Cizí zdroje	65,97	65,20	69,88	68,43
Rezervy	0,00	0,00	0,00	0,00
Dlouhodobé závazky	1,42	1,38	3,78	1,59
Krátkodobé závazky	23,04	23,14	29,27	30,52
Bankovní úvěry	43,44	40,68	36,83	36,32
Ostatní pasiva	0,67	0,83	0,13	0,48

Zdroj: Vlastní

Komentář k tabulce č. 13

Z tabulky je patrný relativně konstantní nárůst kapitálových fondů. I přes ekonomickou krizi se hodnoty ve společnostech, ve kterých má společnost ZSD podíly, zvyšovaly. Fondy ze zisku jsou poměrně stálé, ale v souhrnu dochází ke snižování podílu tohoto fondu.

Tabulka č. 14- Vybrané ukazatele finanční analýzy (v %)

Ukazatel	2008	2009	2010	2011
ROA	2,54	3,40	1,98	2,06
ROE	0,35	4,88	2,53	2,12
Equity ratio	31,43	33,98	29,99	31,08
Celková zadluženost	67,90	65,20	69,88	68,43
Stupeň krytí stálých aktiv VK	82,49	81,56	83,39	85,70
Dept-equity ratio	216,05	191,88	232,99	220,17

Zdroj: Vlastní

Komentář k tabulce č. 14

Průměrná hodnota rentability celkového kapitálu od MPO se pohybuje kolem 5,78 %. Průměrná hodnota podniku je 2,35 %. Firma má poměrně vysoký podíl celkového kapitálu k zisku. Průměrný ukazatel ROE od MPO dosahoval 7,94 % oproti tomu průměrná hodnota ROE společnost činní 2,47 %. V roce 2008 nastal u společnosti velký propad, který byl způsoben převážně odpisem dceřiné společnosti. V roce 2009 rentabilita vlastního kapitálu (ROE) má nejvyšší a tudíž nejpříznivější hodnotu, kdy na jednu Kč vlastního investovaného kapitálu připadá 0,0488 Kč čistého zisku. Koeficient společnosti je v průměru 31,62 %, od MPO je tento průměr 43,32 %. Nejnižší hodnota z roku 2010 je způsobena podstatným zvýšením aktiv. Nejvýraznější zvýšení nastalo u zásob, kde byl nárůst téměř 100 % a zvýšení krátkodobých pohledávek, který v hodnotě přes 60 tis. tento ukazatel také výrazně ovlivnil. Celková zadluženost ukazuje, že cizí kapitál převyšuje přibližně dvakrát kapitál vlastní. Průměrná hodnota celkové zadluženosti je u podniku 67,85 % a zveřejněná MPO v průměru 54,65 %. Stupeň krytí stálých aktiv na vlastním kapitálu není konstantní. Firmě se ve sledovaných letech rychleji zvyšují stálá aktiva než vlastní kapitál. Společnost zvyšovala svůj dlouhodobý majetek nákupem zemědělských strojů,

pozemků a podílů v zemědělských společnostech. Posledním sledovaným ukazatelem byl poměr dluhu k vlastnímu kapitálu. Průměrné hodnoty tohoto ukazatele jsou u podniku 215,27 % a u MPO 149,27 %.

9 Syntéza výsledků, návrhy a opatření

V oblasti oceňovacích rozdílů firma přeceňuje aktuální hodnotu majetku metodou ekvivalence, kde se řídí Českými účetními standardy pro podnikatele č. 008 bodu 2.2.1. Byla by zde možnost přeceňovat reálnou cenou dle § 27 zákona o účetnictví. Cenné papíry, jakož to podíly firmy, v současné době nejsou obchodovatelné na burze cenných papírů, proto by jejich hodnotu musel stanovit soudní znalec. Tato metoda, vzhledem k nákladům na soudní znalecké ocenění majetku, se jeví jako finančně náročná. Další alternativní možností s přeceňováním dlouhodobého finančního majetku, je snižování hodnoty majetku pomocí opravných položek. Tato varianta by se dala uplatnit u podílu odbytového družstva Dynín, kde hodnota podílu v posledních letech klesá. Firma by mohla podíl účtovat přes opravné položky, tedy účty 579/096. Ani tento postup není možný, vzhledem k situaci firmy, kde většina jejích podílů svou hodnotu soustavně zvyšuje. Firma v oblasti oceňovacích rozdílů zvolila, dle zásad opatrnosti, jedinou správnou formu při přeceňování hodnoty dlouhodobého finančního majetku.

Rezervní fond společnost tvoří dle § 217 obchodního zákoníku a je doplňován v minimální zákonem stanovené výši. Jediným návrhem by mohlo být předběžné naplnění rezervního fondu zvýšením procentního přídělu, tak aby byla výše rezervního fondu zcela naplněna a firma mohla budoucí zisky investovat pouze do dalšího rozvoje podniku. Firma má v současné době, i přes přetrvávající ekonomickou recesi, relativně stabilní finanční situaci. Z finanční analýzy, která byla provedena, i z komunikace s vedením společnosti, autor neočekává záporný výsledek hospodaření, ztrátu, kterou by společnost v budoucnu nebyla schopna uhradit z nerozděleného zisku minulých let a měla povinnost jí krýt z rezervního fondu. I přes to, že oblastí podnikání Zemědělského družstva Dynín je zemědělství, díky široké diverzifikaci v tomto odvětví je podnik jako celek dobře připraven na stagnaci, která zemědělství v současné době postihuje. Tvorba rezervního fondu v minulých letech je vzhledem k jeho aktuální výši dle názoru autora optimální. Z daňového hlediska, je výše tvorby zákonného rezervního fondu nepodstatná. Tento fond je naplňován ze zisku po zdanění, a tudíž výše tvorby

rezervního fondu, nad zákonem stanovenou hranici, nemá žádný negativní ani pozitivní daňový dopad na podnik.

Společnost se při svém založení zavázala vynaložit určitý objem finančních prostředků na pokrytí sociálních potřeb svých zaměstnanců. Společnost ZSD, stejně jako další společnosti, jež mají svůj původ v dobách před rokem 1989, má zakotvenu tvorbu sociálního fondu ve stanovách. Sociální fond, vykazovaný ve vlastním kapitálu, je vždy jeho nedílnou složkou, jeho použití je plně v kompetenci vedení společnosti a třetí osoby se nemohou právně domáhat jeho výplaty. Obchodní zákoník neomezuje použití tohoto fondu. Společnost má toto čerpání částečně upraveno ve svých vnitropodnikových směrnících.

Podnik při účtování využívá bilanční účtování sociálního fondu. Podnik v průběhu roku účtuje o použití sociálního fondu přímo jako o úbytku finančních prostředků. Náklady společnosti tak nejsou ovlivněny použitím prostředků sociálního fondu. V tomto případě máme opět alternativní možnost účtování a to formou výsledkového účtování sociálního fondu. V průběhu roku bude společnost účtovat o vynaložených prostředcích do osobních nákladů. Po úhradě těchto osobních nákladů bude v odpovídající výši zúčtována příslušná část sociálního fondu. Nastane-li situace, že společnost vynaloží více prostředků na osobní náklady, než byla výše sociálního fondu, ovlivní tento rozdíl výsledek hospodaření běžného roku. Valná hromada musí v tomto případě rozhodnout o úhradě nepokrytého rozdílu z jiných složek vlastního kapitálu. V obou případech je vhodné, aby společnost uvedla v příloze účetní závěrky přehled o vývoji vlastního kapitálu, který bude vysvětlovat přírůstky a úbytky ve vlastním kapitálu.

V oblasti stravování se zde nabízí alternativní možnost řešení vyúčtování příspěvků na obědy zaměstnanců. Podnik by sociální fond nemusel vůbec využívat a mohl by 55 % z ceny oběda použít do daňově uznatelných nákladů a zbylou část jako daňově neuznatelný náklad. Tento postup ovšem nelze podniku doporučit, vzhledem k dodržení zásady opatrnosti. Při dodržení této zásady se jeví účtování přes sociální fondy jako vhodnější.

V současné době je již sociální fond v podnikatelské sféře využíván v minimálním rozsahu. Většina firem benefity poskytuje přímo přes nákladové účty. Tyto benefity mají stejné limity, jako když se poskytují ze sociálního fondu. Výhodou je, že společnosti si tímto výdajem mohou daň snížit již v prvním roce rozhodnutí podniku o poskytování těchto benefitů. Při využití varianty rozpouštění příspěvků ze sociálního fondu, se první rok žádné benefity neposkytují. Zisk po zdanění se na konci roku, ve kterém bylo rozhodnuto o udělování příspěvků zaměstnancům, například na životní pojištění, rozdělí do sociálního fondu ve výši, která se rovná očekávaným příspěvkům zaměstnancům na životní pojištění. Tento fond je pak během následujícího účetního období rozpouštěn na platbu příspěvků. Na konci účetního období si podnik upraví daňový základ o daňově uznatelné náklady. Z hlediska správnosti, by dle názoru autora byla správnější varianta využití rozpouštění předem vytvořeného sociálního fondu. Při zásadě opatrnosti vedení účetnictví jsou prostředky v sociálním fondu vytvořeny před zahájením samotného přispívání na benefity zaměstnanců. Neměl by tedy být ohrožen tímto nákladem výsledek hospodaření následujícího roku, protože zdroj na uhrazení příspěvků je vytvořen ze zisku předem.

Porovnání s IFRS

Firma vlastní kapitál rozděluje přesně, jak vyžadují mezinárodní standardy IFRS. Má rozčleněný základní kapitál, kapitálové fondy, rezervní fondy i fondy tvořené ze zisku na základě stanov. Vlastní kapitál v IFRS není příliš upravován, protože se úpravy každé země více či méně liší. Sociální fond v IFRS také není více upraven, z důvodu předpokladu, že vlastní kapitál bude k dispozici pro výplatu např. dividend, a čerpání ze sociálního fondu se považuje za zaměstnanecký požitek.

Ovlivnění výkazu Cash-flow fondy podniku

Autor se pokusil vyčíslit, jak fondy podniku ovlivňují cash-flow. Tento výkaz se řídí dle Českých účetních standardů pro podnikatele č. 023 přehled o peněžních tocích. Platební schopnost podniku ovlivňují oceňovací rozdíly z přecenění majetku a sociální fond. Rezervní fond se zde na platební schopnosti nepodílí. Největší podíl z fondů zde má oceňovací rozdíl, který ale fakticky platební schopnost ovlivňuje

až při prodeji podílů. Váha sociálního fondu je téměř zanedbatelná a tudíž výplaty ze sociálního fondu cash-flow ovlivňují v minimální míře.

Zhodnocení vybraných ukazatelů finanční analýzy

Ukazatel ROA je ve sledovaných letech poměrně konstantní. Hodnoty jsou velice nízké a to průměrně kolem 2,49 %. Důvodem toho jsou značně vysoké zdroje. Aby firma zvýšila tento ukazatel, měla by se pokusit snížit bankovní úvěry, které mají největší podíl na cizích zdrojích. Společnost ale vykazuje v letech značný zisk a celá její finanční situace je i přes nepříznivé období spojené s krizí úspěšná. V případě ukazatele ROE je situace velmi podobná. Ukazatel má průměrnou hodnotu 2,47 %. Nejvyššího ukazatele firma dosáhla v roce 2009, ale i v tomto roce je velký rozdíl oproti průměru v celém odvětví. U koeficientu finanční samostatnosti se hodnoty pohybují v doporučeném intervalu. Firmě by autor doporučil, aby se pokusila snížit již zmíněné bankovní úvěry, aby se podíl vlastního kapitálu k celkovým zdrojům ještě navýšil. Průměrná hodnota je 31,62 %. Ukazatel poměru dluhu k vlastnímu kapitálu nám opět ukazuje, že cizího kapitálu je v podniku dvakrát více než vlastních zdrojů. Při krytí aktiv vlastním kapitálem ukazatel vypověděl, že vlastní kapitál je celkově využit a stálá aktiva jsou průměrně z 10 % hrazena navíc z jiných než z vlastních zdrojů.

10 Závěr

Celá práce byla zaměřena na analýzu fondů podniku, praktickou ukázkou na vybrané společnosti Zemědělské služby Dynín, a.s. a provázaností tří hledisek - účetního, daňového a právního.

Fondy podniku mají důležité postavení ve vlastním kapitálu společnosti. Část těchto fondů musí společnost vytvářet dle zákona. Jiné tvoří na základě stanov a rozhodnutí vedení společnosti. Firma má ve svých stanovách zakotveno vytváření sociálního fondu, který je v současné době doplňován a používán už jen v omezené míře. Při tvorbě celé práce byl tento fond, nyní téměř nevyužíván, shledán jako jediný fond s nenaplněným potenciálem pro jeho využití.

Bakalářská práce se nejprve zabývá stručným vymezením pojmu fond a základním členěním. Další kapitola se věnuje kapitálovým fondům, tedy vlastním zdrojům, které jsou výsledkem jiné než hospodářské činnosti podniku. Následující část naopak pojednává o fondech tvořených ze zisku. Zde je největší pozornost soustředěna na rezervní fondy a fondy sociální. Následuje kapitola, která se týká daňového hlediska, které je spjata se sociálním fondem.

V druhé části práce je předvedena tvorba, čerpání a účtování spojené s fondy, které společnost vytváří. Bylo zjišťováno, jaké jiné možnosti by se v této oblasti, v souladu s platnými právními předpisy, daly využít. Dalším bodem zkoumání byl výkaz o peněžních tocích. Zde byla řešena otázka, v jaké míře je cash-flow ovlivňováno fondy podniku. Při hledání potřebných informací byla částečně využita i účtová směrnice, ale z důvodu minimálních informací, které v ní byly obsaženy na téma fondů, byly připraveny návrhy na doplnění tohoto dokumentu. V závěru praktické části byla vypracována částečná finanční analýza okruhů, které se týkají vlastního kapitálu společnosti.

Nejzajímavějším a nejdůležitějším bodem dle autora práce bylo využití sociálního fondu na příspěvky zaměstnavatele na životní pojištění. Vzhledem k daňově uznatelným nákladům na tento druh zaměstnaneckých benefitů si podnik sníží výsledek hospodaření, což při prvním pohledu není z hlediska vlastníků pozitivní signál. Dochází

ovšem současně ke snížení daňové zátěže podniku, výše tvorby rezervního fondu a v neposlední řadě je tento krok vnímám převážně pozitivně ze strany zaměstnanců podniku. Byla také vyhodnocena jako vhodnější varianta účtování těchto příspěvků přes fondy, místo přímého zachycení prostředků na úhradu příspěvků přes nákladové účty v prvním roce rozhodnutí valné hromady o udělení zaměstnaneckého benefitu. Vzhledem k osvobození těchto příspěvků od sociálního a zdravotního pojištění do zákonem stanovené hranice, je tento krok pro podnik výhodnější než přímé navyšování mezd zaměstnanců.

11 Summary

The purpose of this thesis is an analysis reserve of the selected company Dynín Agricultural services, i.e. Whole work is the work of three interrelated aspects - financial, tax and legal.

Enterprise reserves have an important position in equity. Some of these reserves, the company have to create and others are based on statutes and decision management. The company has enshrined in its statutes creating a social fund which is currently the creation and use only a limited extent.

Bachelor of work begins a brief definition of the concept and basic reserves breakdown. Another chapter deals with capital reserve that own resources, which are the result from activities other than farming enterprise. The following section discusses the contrary, reserves created from profit; the greatest attention is paid to reserve and other reserves. The following chapter is concerning the tax perspective, which is linked to the Social reserves.

In the second part I tried to show the creation, utilization and accounting of funds, which the company creates. I examined what other options would be put in this field use. Another point of investigation was the statement of cash flows. Here I investigated the extent to cash flow is influenced by company reserves. When determining the necessary information, I also used some chart of the Directive, but because of the minimum information it contained on reserves, I tried to write proposals for additions to this document. Finally I tried a partial analysis of the financial circuits, which relate to equity.

Key words: Equity, Profit, Employee benefits, Use capital funds

12 Seznam literatury:

Publikace

1. BŘEZINOVÁ, Hana a Vladimír MUNZAR. *Účetnictví I*. Praha: Institut Svazu účetních, a. s., 2008. ISBN 80-86617-35-1.
2. DVOŘÁKOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů*. Brno: Computer Press, a.s., 2009. ISBN 978-80-251-1950-1.
3. KRUPOVÁ, Lenka. *Mezinárodní standardy účetního výkaznictví*. Praha: Vox, a. s., 2008. ISBN 978-80-863-2476-0.
4. RYNEŠ, Pavel. *Podvojný účetnictví a účetní závěrka*. Olomouc: ANAG, 2010. ISBN 978-80-7263-580-1.
5. MAREK, Petr. *Studijní průvodce financemi podniku*. Praha: Ekopress, 2009. ISBN 978-80-86929-49-1.
6. KANICOVÁ, Dana. *ABECEDA účetních znalostí pro každého*. Praha: BOVA POLYGON, 2003. ISBN 80-7273-098-3.
7. VLADIMÍR PELC. *Zaměstnanecké benefity čili sociální fond v praxi*. Praha: Sondy, s.r.o., 2005. ISBN 80-86846-04-0
8. KRBEČKOVÁ, Marie a Jindřiška PLESNÍKOVÁ. *FKSP sociální fondy*. Olomouc: ANAG, spol. s.r.o., 2011. ISBN 978-80-7263-667-9..
9. Děrgel, M.: *Podvojný účetnictví: kapitálové účty: bilanční rovnice, vlastní kapitál, základní kapitál, splacení vkladu, emisní ážio, ostatní kapitálové fondy, fondy ze zisku, výsledek hospodaření*. Český Těšín: Poradce, 2005. Poradce extra : příloha měsíčníku Poradce.
10. *Účetní poradce*. ©MP-Soft, a.s. 1990-2008

Legislativa

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění novel

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Vyhláška č. 500/2002 Sb., ve znění novel

České účetní standardy pro podnikatele

Internetové zdroje:

1. ČSÚ, [online]. © Český statistický úřad, 2012 [cit. 2012-04-25]. Dostupné z <<http://apl.czso.cz/iSMS/ukazdet.jsp?&fid=1974>>
2. <http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=106756>
3. <http://www.i-poradce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=102835>
4. ZSD, [online]. © 2007 ZSD. Dostupné z <http://www.zsdyn.cz/>
5. Microsoft, [online]. © 2012 Microsf [cit. 2012-03-25]. Dostupné z <http://www.microsoft.com/cs-cz/dynamics/products/nav-overview.aspx>
6. MPO, [online]. © Copyright 2005 MPO [cit. 2012-04-02]. Dostupné z <<http://www.mpo.cz/>>

Seznam tabulek a schémat

Tabulka č. 1- Vybrané ukazatele finanční analýzy	30
Tabulka č. 2 - Pasiva podniku ZSD, a. s. (v tis. Kč)	34
Tabulka č. 3. - Podíly ZSD, a.s. v jiných společnostech	35
Tabulka č. 4 - Účetní případy spojené s oceňovacími rozdíly z přecenění majetku	39
Tabulka č. 5 - Rozdělení zisku za roky 2009-20101	39
Tabulka č. 6 - Účetní případy spojené s rezervním fondem	40
Tabulka č. 7 - Kalkulace obědů pro firmu ZSD, a.s.	42
Tabulka č. 8 - Účetní případy spojené se sociálním fondem	44
Tabulka č. 9 - Snížení rezervního fondu pomocí příspěvku na životní pojištění	44
Tabulka č. 10 - Procentní podíl na Cash flow	48
Tabulka č. 11 - Podíl Cash-flow při zahrnutí penzijního připojištění	48
Tabulka č. 12 - Horizontální analýza pasiv	49
Tabulka č. 13 - Vertikální analýza pasiv	50
Tabulka č. 14 - Vybrané ukazatele finanční analýzy	51
Schéma č. 1 - Podíly vlastníci Zemědělské služby Dynín, a.s.	36

Seznam příloh

Příloha 1 - Rozvaha společnosti ZSD, a.s

Příloha 2 - Výkazy zisku a ztráty společnosti ZSD, a.s.

Příloha 3 - Účtová osnova

Příloha 4 - Daňový a odvodový režim jednotlivých plnění

Přílohy

Příloha č. 1 - Rozvaha společnosti ZSD, a.s.

Číslo	Označení	2008	2009	2010	2011
1	Aktiva celkem	517 323	506 368	615 540	615 436
2	➤ Dlouhodobý majetek	163 089	184 306	193 643	198 201
3	• DNH	1 456	1 255	1 729	1 915
4	• DHM	92 668	88 354	81 884	79 974
5	• DFM	68 965	94 697	110 030	116 312
6	➤ Oběžná aktiva	351 103	319 697	417 909	411 572
7	• Zásoby	47 765	46 119	86 995	64 551
8	• Dlouhodobé pohled.	34 009	26 649	27 761	25 010
9	• Krátkodobé pohled.	263 096	233 633	299 796	315 608
10	• Krátkodobý fin. Majetek	6 233	13 278	3 357	6 403
11	➤ Ostatní aktiva	3 131	2 383	3 988	5 663
13	Pasiva celkem	517 323	506 368	615 540	615 436
14	➤ Vlastní kapitál	162 589	172 049	184 622	191 287
15	• Základní kapitál	110 818	110 818	110 818	110 818
16	• Kapitálové fondy	14 996	16 213	29 268	36 081
17	• Rezervní a ostatní fondy	16 901	16 975	17 385	17 663
18	• VH minulých let	19 313	19 646	22 486	22 662
19	• VH běžného roku	561	8 397	4 665	4 063
20	➤ Cizí zdroje	351 269	330 130	430 147	421 165
21	• Rezervy	-	-	-	-
22	• Dlouhodobé závazky	7 371	6 982	23 254	9 795
23	• Krátkodobé závazky	119 178	117 159	180 193	187 829
24	• Bankovní úvěry	224 720	205 989	226 700	223 541
25	➤ Ostatní pasiva	3 465	4 189	771	2 984

Příloha č. 2 - Výkazy zisku a ztráty společnosti ZSD, a.s.

Číslo	Označení	2008	2009	2010	2011
1	➤ Tržby za prodej zboží	283 160	235 665	243 007	299 233
2	➤ Náklady na prodeje zboží	262 486	226 952	231 249	288 479
3	Obchodní marže	20 674	8 713	11 758	10 754
4	➤ Výkony	626 545	534 573	568 504	696 537
5	➤ Výkonová spotřeba	598 450	497 515	528 442	658 789
6	Přidaná hodnota	48 769	45 771	51 820	48 502
7	➤ Daně a poplatky	1 373	912	1 665	1 951
8	➤ Odpisy DHM a DNM	10 314	9 793	9 747	8 825
9	➤ Tržby z prodeje DM a materiálu	16 291	14 594	14 817	18 169
10	➤ Zůstatková cena prodaného majetku	14 729	13 658	13 863	17 999
11	➤ Změna stavu rezerv a opr. Položek	1 152	4 014	9 452	4 989
12	➤ Ostatní provozní výnosy	111 495	85 375	94 768	177 764
13	➤ Ostatní provozní náklady	105 863	75 327	89 184	169 712
14	Provozní výsledek hospodaření	17 480	15 021	11 256	9 876
15	➤ Tržby z prodeje cenných papírů a podílů	0	0	30	0
16	➤ Prodané cenné papíry a podíly	0	0	30	0
17	➤ Výnosové úroky	2 589	2 866	1 319	1 555
18	➤ Nákladové úroky	10 953	6 912	5 723	6 913
19	➤ Ostatní finanční výnosy	629	140	292	2 045
20	➤ Ostatní finanční náklady	7 583	798	681	782
21	Finanční výsledek hospodaření	-15 318	-4 704	-4 793	-4 095
22	➤ Daň z příjmů za běž. činnost	1 601	1 920	1 798	1 718
23	Výsledek hospodaření za běž. činnost	561	8 397	4 665	4 063
24	➤ Mimořádné výnosy	0	0	0	0
25	➤ Mimořádné náklady	0	0	0	0
26	➤ Daň z příjmů za mim. činnost	0	0	0	0
27	➤ Mimořádný výsledek hospodaření	0	0	0	0
28	Výsledek hospodaření za účetní období	561	8 387	4 665	4 063
29	Výsledek hospodaření před zdaněním	2 162	10 317	6 463	5 781

Příloha 4 - Daňový a odvodový režim jednotlivých plnění

Plnění	Daňový režim	Pojistné
PRACOVNÍ VÝROČÍ		
Peněžní dar (bez ohledu na výši)	Zdaňován (dílní základ daně)	Platí se
Nepeněžní dar	Do 2 000 Kč osvobozen od daně	Neplatí se
	Částka nad 2 000 Kč zdaňována (dílní základ daně)	Platí se
ŽIVOTNÍ VÝROČÍ		
Peněžní dar (bez ohledu na výši)	Zdaňován (dílní základ daně)	Platí se (s výjimkou daru k životnímu jubileu 50 let věku)
Nepeněžní dar	Do 2 000 Kč osvobozen od daně	Platí se (s výjimkou daru k životnímu jubileu 50 let věku)
	Částka nad 2 000 Kč zdaňována (dílní základ daně)	
ODCHOD DO DŮCHODU		
Peněžní dar (bez ohledu na výši)	Zdaňován (dílní základ daně)	Neplatí se
Nepeněžní dar	Do 2 000 Kč osvobozen od daně	Neplatí se
	Částka nad 2 000 Kč zdaňována (dílní základ daně)	Neplatí se